

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
 Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
 Inzeratni oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 —
 Telefon št. 31-23, 31-24
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
 Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
 škotskem zvezdu št. 17-749, za ostale kraje
 Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-3118
 IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kr.
 Italije in inozemstva ima
 Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaje vseh dan nam ponedeljek
 Naročnika nam mesecno št. 12.
 in inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Je-
 trom« št. 36.50.
 Uredništvo:
 Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5. uradno
 štev. 31-22, 31-23, 31-24.
 Rokopisi se ne vračajo.
 CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
 blicità di provenienza italiana ad emera:
 Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Strenua difesa delle truppe dell'Asse in Tunisia

Vivace attività dell'aviazione dell'Asse: 21 velivoli nemici distrutti in combattimento — Altri due velivoli abbattuti

Il Quartiere Generale delle FF. AA. co-
 munica in data di 30 aprile 1943-XXI il se-
 guente bollettino di guerra No. 1070:

In Tunisia i reiterati tentativi avversari
 di forzare le nostre linee hanno urtato, an-
 che durante la giornata di ieri, contro la
 strenua difesa delle truppe italiane e ger-
 maniche.

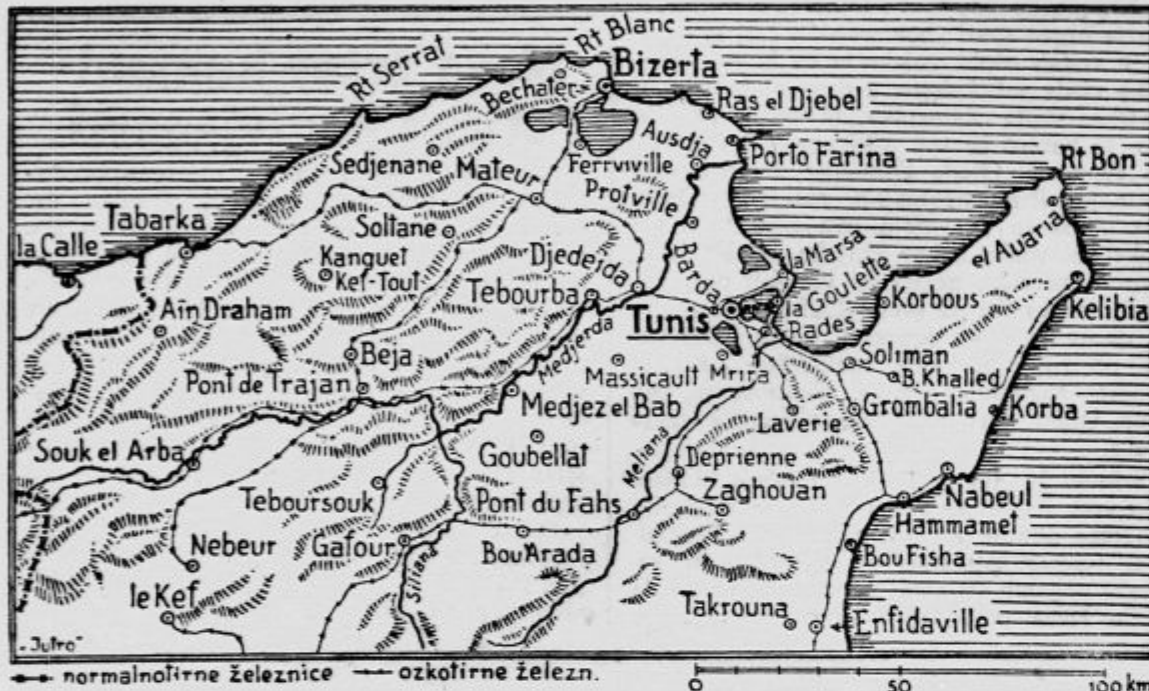
L'aviazione dell'Asse particolarmente at-
 tiva, attaccava ammassamenti di forze ne-
 miche incendiando e danneggiando buon nu-
 mero di automezzi.

17 apparecchi anglo-americani venivano
 abbattuti in combattimento; 10 da caccia-

tori germanici e 7 da una nostra forma-
 zione da caccia, comandata dal Capitano
 Pilota Politi Bruno da Milano; in aspri
 duelli ingaggiati con un gruppo di circa 60
 velivoli inglesi, altri due aerei nemici, attac-
 cati mentre decollavano, erano distrutti da
 un nostre cacciatore.

Nel corso di un'azione avversaria contro
 un convoglio navale due aeroplani nemici
 sono precipitati in mare, colpiti dalla rea-
 zione controaerea delle navi.

Quattro nostri velivoli non hanno fatto
 ritorno dalla loro missione di guerra negli
 ultimi due giorni.

Trdovraten odpor osnih čet v Tunisu

Zivahno delovanje osnega letalstva: 21 sovražnih letal uničenih v bojih — Dve nadaljnji letali sestreljeni

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil
 je objavil 30. aprila naslednje 1070. vojno
 poročilo:

V Tunisu so ponovni sovražni poskusi, da
 bi prebili naše bojne črte, tudi včeraj nale-
 tehi na trdovratno obrambo italijanskih in
 nemških čet.

Letalstvo Osi, ki je bilo posebno aktivno,
 je napadalo zbirališča sovražnih sil in pri
 tem zadalo ali poškodovalo veliko število
 motoriziranih vozil.

V bojih je bilo sestreljenih 17 angleško-
 ameriških letal; 10 so jih sestrelili nemški
 lovci, 7 pa naša lovska skupina pod po-
 veljstvom kapitana pilota Politijskega Bruna
 iz Milana. V ostrih dvobojih s skupino ka-
 kih 60 angleških letal je naš lovske letalo
 uničilo dve nadaljnji sovražni letali, ki
 jih je napadlo, ko sta se spuščali k tlem.

Med sovražno akcijo proti našemu po-
 morskega konvoja sta padli v morje dve

sovražni letali, ki jih je zadela protiletal-
 ska obramba ladje.

Štiri naša letala se s svojih bojnih po-
 tolov v zadnjih dveh dneh niso vrnila.

Angleži o junaški borbi italijanskih vojakov

Lizbona, 30. apr. Angleški dopisnik Russell,
 ki je pridržen britanski 8. armiji, poroča, da
 je poveljnik te armije izjavil, da noče metati
 svojega moštva v čelne napade velikega ob-
 sega v hribovitom ozemlju. Po izjavi povelj-
 nika močna osna obramba sproti uničuje vse
 napadajoče čete. Dodal je, da Italijani po vsem
 videzu v Tunisu uporabljajo svoje najboljše
 čete, kajti samo tako se da pojasniti žilavi in
 skoraj neverjetni odpor italijanskih vojakov.
 General je pri tem tudi pripomnil, da črne
 čete neprestan dobivajo iz Italije, zlasti pa
 s Sicilije in Sardinije, dobave in oskrbo z
 vojnim blagom. (Piccolo.)

Nova imenovanja, odrejena od Duceja

Gianni Baccarini, podtajnik v ministrstvu za korporacije
Novi predsedniki konfederacij

Rim, 29. aprila s. Duce je odredil na-
 slednja imenovanja:
 nac. svet. Gianni Baccarini za državne-
 ga podtajnika v ministrstvu za korpore-
 cije;

prof. Giovanni Balella za predsednika
 fašistične konfederacije industrijev na-
 mesto senatorja Giuseppea Volpija di Mi-
 surata;

nac. svet. Luciano Gottardi za predse-
 dnika fašistične konfederacije industrijskih
 delavcev namesto nac. svet. Giuseppea
 Landija;

nac. svet. Alessandro Melchiorri za pred-
 sednika fašistične konfederacije trgovin-
 skih delavcev namesto nac. svet. Pasquale
 Paladina;

nac. svet. Renato Bonfatti za predsednika
 fašistične konfederacije delavcev kredit-
 nih in zavarovalnih zavodov, namesto nac.
 svet. Ferraria;

nac. svet. Giuseppe Ferrario za general-
 nego direktorja fašističnega nacionalnega
 zavoda za socialno skrbstvo;

nac. svet. Rosario Massimino za gene-
 ralnega tajnika splošnega sveta korporaci-
 je namesto Renata Marzola.

nac. svet. Mario Farnoni za podpred-
 sednika korporacije za notranji promet
 namesto nac. svet. Maria Giovanninija;

nac. svet. Alberto Asquini za podpred-
 sednika korporacije za tekoče kurivo in
 gorivo namesto nac. svet. Enza Casani-
 nija;

nac. svet. Bruno Biagi za podpredse-
 dnika konfederacije tekstilnih proizvajal-
 cev namesto nac. svet. Pia Teoderanija
 Fabbrizia;

nac. svet. Bernardo Busetti-Bonsem-
 bianta za podpredsednika korporacije za
 gostinstvo namesto nac. svet. Alessandra
 Melchiorrija;

nac. svet. Giuseppe Goria za predse-
 dnika generalnega podjetja za petrolej na-
 mesto nac. svet. Giuseppeja Cobollija
 Giglija;

nac. svet. Giuseppe Mastromattei za
 predsednika italijanskega premoženjskega
 podjetja namesto nac. svet. Giovannija
 Vassellija;

nac. svet. Giuseppe Landi za predse-
 dnika italijanskega podjetja za lignit
 (ALI) namesto Giuseppeja Mastromatteia.

Državni podtajnik Gianni Baccarini

Rim, 29. aprila. s. Gianni Baccarini, državni
 podtajnik v ministrstvu za korporacije,
 je vojni prostovoljec in pohajbenec,
 odlikovan s svojimi vojaškimi redom in z
 dvema srebrnima kolajnama za vojaško
 hrabrost ter generalni konzul Milice in pe-
 hotni polkovnik. Ko se je vrnil iz vojne
 1915-18, je bil med ustanovitelji akcijskega
 odbora pohajbenec za notranji od-
 mor legije pohajbenec. Leta 1919 je vodil
 milanske pohajbenec in je bil prostovoljec
 v vojni za »svetojste Imperija kot poveljnik
 bataljona Črnih straj, sestavljenega iz in-
 validov za stvar Revolucije, arditov in voj-
 nih pohajbenec. Ta bataljon je bil odli-
 kovani z zlato kolajno za vojaško hrabrost.

Od leta 1939 je Elks. Baccarini, predse-
 dnik narodne organizacije vojnih invalidov
 in zavodov, ki jih je ustanovil s sodelovan-
 jem konfederacije industrijev in polje-
 delcev za prevzgojo in napotenje na delo
 mladoletnikov. Bil je poslanec v 28. in 29.
 zakonodajni dobi. Nacionalni svetnik je po-
 stal v 30. zakonodajni dobi. Opravljal je
 zlasti v tujini neprekinjeno propagandno
 delo. Je tajnik nacionalnega sindikata knji-
 govodij in član proračunske komisije Zb-
 rnice fašijev in korporacij.

Iz „Odredbenega lista“ PNF: Prisega najvišjih hierarhov Stranke

Rim, 29. aprila s. Odredbeni list PNF
 objavlja: Statutu PNF je dodan naslednji
 člen 12:

Tajnik Stranke, podtajniki, člani nacio-
 nalnega direktorja in zvezni tajniki bodo
 prisegli, ko se imenujejo, Duceju po temle
 obrazcu:

»Jaz, fašist poklican od Du-
 ceja prisegam, da bom izpolnjeval njegove

Duce predseduje seji medministrskega odbora za avtarkijo

Rim, 29. aprila. s. Pod Ducejevim
 predsedstvom se je ob 17. uri sestel
 medministrski odbor za avtarkijo. Navzo-
 či so bili tajnik PNF, minister za finance,
 minister za poljedelstvo in gozdove, mini-
 ster za promet, minister za javna dela,
 minister za devize in valute in minister
 za vojno proizvodnjo, general Pazi za
 glavni stan, predsednik narodnega sveta
 za raziskave, guverner Banke d'Italia,
 tajnik vrhovne obrambne komisije, nac.
 svet. Augusto Venturi, tajnik medmini-
 strskega odbora za oskrbovanje, razde-
 levanje in cene. Seja je bila zaključena
 ob 18.45 in se bo nadaljevala v soboto.

Čestitke Črnih straj odlikovanim polkom Poslanice tajnika Stranke

Rim, 29. aprila. s. Tajnik Stranke je po-
 šal poveljnikom polkov, katerih zastave,
 so bile nedavno odlikovane z zlato kolajno
 za vojaško hrabrost, naslednje poslanice:

»Poveljniku polka savojске konjenice. —
 Črne straje Italije izražajo z mano žive čes-
 titke neustrašnemu polku savojске konje-
 nice, ki je s svojo premagal vse ovire in za-
 služil najvišje hrabrostno odlikovanje. Z
 globokim občudovanjem spetljivo po-
 zdravljajo padle v pričrnanju, da bodo še
 naprej vodili silne eskadrona na poti zmaga-
 ge.»

»Poveljniku 6. polka bersaljerov. — Čr-
 ne straje Italije so ponosne na visoko od-
 likovanje za hrabrost, ki je bila podeljena
 zastavi slavnega 6. polka bersaljerov. Z
 najbolj živim občudovanjem izražajo po-
 pnen najtoplejše čestitke z gotovostjo v no-
 vo slavo.»

»Poveljniku polka sulčarjev iz Novare. —
 V imenu Črnih straj Italije izražam naj-
 večje občudovanje hrabremu polku sulčar-
 jev iz Novare za zlato kolajno, ki je pravi-
 čno nagradila njegovo junaštvo. Obrča-
 joč pobožno misel slavnim padlim konje-
 nikom, izražam prepričanje v še večjo sla-
 vo za neizbežno zmago.»

Albansko zastopstvo pri vladi v Rimu

Tirana, 29. apr. s. S sklepom min. strake-
 ga sveta je imenovan Elks. Ernest Colly,
 predsednik vrhovnega fašističnega korpore-
 cijskega sveta in Kr. zavoda za albanske
 studije za predsednika albanskega zastop-
 stva pri Kr. vladi v Rimu. Nadalje sta bila
 imenovana za člana albanskega zastopstva
 Elks. Demetrio Peracaj in dr. Demir Vil-
 la, član albanskega državnega sveta.

Dr. Göbbels o vojnem položaju

Berlin, 29. aprila. s. Nemški propagandni
 minister dr. Göbbels je v članku, objavlje-
 nem v tedniku »Das Reich«, postavil vpra-
 šanje »Kje smo?«, na katerega odgovarja,
 da so sile Osi na točki, za katero pred tre-
 mi leti ob pričrtku vojne nihče ne bi mogel
 upati, da jo bodo kdaj dosegli, in da razpo-
 lagajo zaradi ugodnih osvojenih postojank
 z nad vse ugodno oskočno desko za na-
 daljnji pohod v bodočnost. V nasprotju s
 tem je Anglija, ki je v teh treh letih samo
 zbirala poraze, prispela na otroke, o katerih
 tudi najbolj pesimistični podanik angleškega
 kralja ne bi mogel misliti pred tremi
 leti, da bo dosežena. Najvažnejše pa je, da
 je vrednost angleških izgub absolutna, v
 kolikor vpliva na vojevanje, vrednost spo-
 rtilnih uspehov, katere je sovražnik do-
 segel, pa je relativna, ker je brez pomena
 za smotre vojevanja zaradi krajev, kjer
 so bili ti uspehi doseženi. Ta položaj obre-
 menjujejo še posebni činitelji kakor n. pr.
 dejstvo, da stane letalska vojna sovražnika
 trikrat več, kakor Nemčijo podmorniška
 vojna. škoda, ki jo povzroča podmorniška
 vojna, je mnogo večja kakor škoda po le-
 talski vojni. Sredi spomladi 1. 1943., zaklju-
 čuje minister dr. Göbbels, so narodi sil Osi
 bolj kakor kdaj odločeni, da dosežejo odlo-
 čilen uspeh, posluščujoč se izredno ugodnih
 okoliščin, ki so si jih zagotovili, in končno
 zmagovali ne menijo se za manevre sovražne
 nasprotne propagande in barbarske siste-
 me borbe, s katerimi upa nasprotnik spre-
 meniti usoden potek te vojne.

Ribbentropov 50. rojstni dan

Berlin, 30. apr. s. Vsi nemški listi ob-
 javljajo danes velike slike zunanjega ministra
 v. Ribbentropa, ki je dopolnil danes 50 et.
 Listi poudarjajo, da je Joachim v. Ribben-
 trop eden izmed najboljših zvestih sodelavcev
 Hitlerja. V zvezi s tem opisujejo njegovo
 sijajno kariero, njegove zasluge in mu iz-
 razžajo svoje tople želje.

Novi hrvatski notranji minister

Zagreb, 30. apr. s. Poglavinik je imeno-
 val pravosodnega ministra dr. Andrijo Ar-
 tukovića za notranjega ministra.

Madžarsko-slovaška trgovinska pogodba

Budimpešta, 29. apr. s. Med Slovaško in
 Madžarsko je bila sklenjena trgovinska do-
 datna pogodba, ki dopolnjuje pogodbo od
 13. marca. Šefi madžarske in slovaške de-
 legacije so podpisali pogodbo, ki bo veljala
 od 1. julija in obsega carinske olajšave in
 pravila za zaščito madžarskih vin. Madžar-
 ska zbornica je odobrila osnutek zakona o
 ratifikaciji madžarsko-slovaške konvencije.

ukaze in služil z vsemi svojimi silami, če
 je potrebno, s svojo krvjo, stvari fašisti-
 čne Revolucije.»

Po svoji visoki in pomembni vrednosti
 bo ta obred posebna častna obveza, s ka-
 tero bo pred Ducejem posvečena preda-
 nost stvari Revolucije do žrtvovanja krvi.

Sovjetski napadi ob Kubanu ponovno odbiti

67 sovjetskih letal sestreljenih — Na Atlantiku in v Sredozemlju potopljenih 10 sovražnikovih ladij s 53.000 tonami, 5 nadaljnjih torpediranih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. apr.
 Vrhovno poveljništvo nemške vojske je ob-
 javilo danes naslednje vojno poročilo:

Močne sovjetske sile so včeraj ponovno
 začele napadati vzhodno fronto Kubanskega
 mostišča. Kljub surovosti topniški pripravi
 in močni podpori oklopnih in letalskih sil
 sovražnik ni mogel nikjer pridobiti na
 ozemlju. V hudih obrambnih borbah, ki so
 jih uspešno podpirale letalske sile, so bile
 sovjetske čete krvavo zavrnjene, pri čemer
 so izgubile številne oklopne vozove. V letal-
 skih bojih so nemški lovci v južnem odseku
 fronte sestrelili 67 sovjetskih letal.

Na zapadni tuniški fronti je bilo zavrnje-
 nih več krajevnih sunkov sovražnika.

Letalstvo je sestrelilo v Sredozemlju ob
 5 lastnih izgubah 12 sovražnih letal.

V jutranjih urah 29. in 30. aprila so nem-
 ške pomorske oborožene sile za zaščito
 obale potopile pred nizozemsko obalo dva
 angleška brza čolna, poškodovala še enega
 težko in zažgala še četrti čoln.

Podmornice so potopile na severnem At-
 lantiku in Sredozemskem morju v močno
 zavarovanih konvojih 10 ladij s skupno
 53.000 br. reg. tonami. Nadaljnjih pet ladij,
 med njimi tudi ena 20.000 tonska tipa »Win-
 chester Castle«, je bilo torpediranih. Ena
 podmornica je sestrelila tudi težak sovražni
 bombnik.

Pogreške sovjetske strategije

Berlin, 30. apr. s. Rusi so v petih mesecih
 svoje velike zimske ofenzive zagrešili veliko
 napako, ko so se po vsej sili hoteli zanašati
 samo na svoje ogromne rezerve ljudi in vojnih
 sredstev. Namesto da bi bili zbrali svoje čete
 na enem samem mestu, so prevzeti zaradi ne-
 katerih majhnih uspehov razširili svojo ofen-
 zivo na vse bojišče.

Pri tem so v glavnem prodirali v treh smer-
 eh: 1. na severu so hoteli osvoboditi Petro-
 grad, da bi kasneje od tam prodirali proti Hel-
 sinkim in Rigi; 2. na srednjem bojišču so
 hoteli zavzeti Smolensk in Vitebsk, da bi nato
 prodirali proti Varsavi, kar naj bi prisililo k
 umiku vse levo krilo nemške vojske in bi
 imelo za posledico zopetno zavzetje vseh bal-
 tiških držav; 3. na jugu so hoteli pregaziti
 desno krilo nemške razsvitve, na katero so
 izvajali ogromen pritisk med Volgo in Dnje-
 prom, da bi se tako zopet polastili Ukrajine in
 postali gospodarji Črnega morja.

Teh ciljev, o katerih zgovorno govore listine,
 ki so prišle v roke nemškemu vrhovnemu po-
 veljništvu, pa boljševiki niso mogli doseči iz
 tehle glavnih razlogov: 1. zaradi pretirane
 istosmernosti napadnih akcij na vsem bojišču,
 od severa do juga; 2. zaradi pretiranega za-
 našanja na svoje ogromne vojne možnosti, ne
 da bi bili mislili na trdne in močne rezerve,
 ki bi jih mogli vreči v borbo v primerem
 trenutku in na kraju, kjer bi se to pokazalo
 kot posebno umestno; 3. zaradi umne organi-
 zacije prozne nemške obrambe, ki ni vztrajala
 po vsej sili na bojnih črtah tam, kjer je imel
 sovražnik številčno premoč in bi mogel uspeti.
 Razen tega so Nemci trdovratno branili ne-
 katere važne postojanke, proti katerim se je
 sovražnik zamaševal, ne da bi mogel do-
 seči kak večji uspeh.

Iz vsega tega je razvidno, kakor poudarjajo
 v Berlinu, da so se Nemci sicer res umaknili
 z nekaterih področij zaradi velike premoči so-
 vražnika, da so se pa umaknili povsem v redu
 tako da to odmaknjenosti ni niti najmanj vplivalo
 na trdnost zaledja, na premikanje rezerv in
 na možnosti učinkovite obrambe na novih
 črtah. S svojo bistroumno taktiko so Nemci
 razen tega odbržali Ukrajino bojišče ob Don-
 cu, kubansko mostišče z Novorosijskom, Orel
 in bojišče pri Volhovu, na katere se sedaj v
 glavnem oslanja nemška obramba in kjer so
 Nemci dosegli pomembne uspehe v tem delu.

Tako nam sedanjí potek nemške obrambe
 črte kaže ne le popolno strnjeno, ki se je
 vobenemu množičnemu sovjetskemu napadu
 ni posrečilo prebiti, temveč omogoča tudi raz-
 voj vseh nadaljnjih akcij, ki seveda ne bodo
 samo obrambne. Trenutno sicer razvoj velikih
 operacij ni na nobeni strani mogoč, to pa za-
 radi odjuge in deževja. Toda tudi v tem po-
 gledu bo kmalu nastopila sprememba. (Stampa
 Sera.)

Izjavljeni sovjetski napadi

Berlin, 29. apr. s. V dopolnilo današnjega
 nemškega vojnega poročila se doznava-
 jo iz pooblaščenega vira naslednje podrobnosti:

Na vseh vzhodni fronti so bile samo borbe
 krajevne važnosti. Na področju kuban-
 skega mostišča so boljševiki nadaljevali
 napade, uporabljajoč samo čdelke v moči
 ene stoletje. Vsi napadi kakor tudi vsi po-
 izkusi preokracanja Kubana so ostali brez
 uspeha. Med temi akcijami je sovražnik
 imel hude izgube.

Ofenzivne sunke krajevnega pomena so
 boljševiki izvedli tudi severozapadno od
 Bjelgoroda, v odseku Volhova in pri Petro-
 gradu. Vse te akcije z značajem izvidni-
 škij sunkov so se izjavile, nemške napa-
 dalne čete pa so prebile na več točkah fronto
 in zlasti sovražne jarke v odseku Miusa.
 V zrak je bilo poganih mnogo kazemata in
 utrjenih postojank sovražnika. Nemško
 težko topništvo je obstreljevalo objekte vo-
 jaške važnosti pri Petrogradu in zlasti ne-
 ko tovarno za letala.

Delež nemškega letalstva v bojih ob Kubanu

Berlin, 29. apr. s. Nemško letalstvo je osre-
 dotočilo svoje napore dne 28. aprila proti oskr-
 bovalnim potem in ofenzivnim napravam so-

vražnika pri Krimski. Nemško izvidništvo je
 sporočilo, da boljševiki naglo prevažajo, poslu-
 žujoč se železniške proge, ki gre od Krasno-
 dara proti zapadu, čete in vojne potrebščine
 proti fronti. Da bi ovirali oskrbovanje in ob-
 enem podpirali nemsko pehoto, ki je v hudih
 ofenzivnih borbah, so skupine bojnih letal in
 bombnikov strogolavce napadale ves dan so-
 vražne transporte čet in vojnih potrebščin.
 Njih akcija je bila od prvega trenutka izredno
 učinkovita, kajti ogromne količine vojnih po-
 trebščin in ljudi, osredotočenih na tesnem pro-
 storu, so nudile izredno ugodne cilje. Cím bolj
 so si eskadre sledile, tem bolj presenetljiv je
 bil pogled na uničene vagona, ki so bili samo
 še kup kadečih se ruševin, na uničene tanke in
 razpršene oddelke, ki so zaman skušali uteci
 peklenskomu ognju nemških bomb in letalskega
 orožja. Nekaj strogolavcev je nato popol-
 noma uničilo z bombami vseh kalibrov več
 kilometrov dolg odsek železniške proge, ki
 gre vzhodno od Krimske. Na več točkah je
 bila proga raztrgana in globoka žrela so na-
 stala ob važnih prometnih poteh, katerih za-
 radi ogromnega razdejavanja dolgo ne bo mogoče
 uporabiti.

V letalskih borbah s sovjetskimi lovci, ki naj
 bi ovirali akcijo naših letal, so eskadre nem-
 skih lovcov sestrelile brez svojih izgub 41 so-
 vražnih letal. Akcija nemškega letalstva je po-
 tekla z uspehom tudi za hrbot prvih boljšev-
 škij črt proti prometnim zvezam, premikal-
 nim središčem ter oskrbovanju in kolonom so-
 vražnika.

Velik uspeh nemških tankov „Tiger“

Berlin, 29. apr. s. Iz pooblaščenega vira se
 doznava, da je nemška oklopna skupina tankov
 tipa »Tiger« uničila v treh mesecih in pol 163
 sovjetskih tankov. Ta skupina, ki operira ob
 Nevi na področju južno od Petrograda in juž-
 no od Ladoškega jezera, je uničila tudi šte-
 vilne težke topove in sovražne utrdbe.

S finskega bojišča

Helsinki, 29. apr. s. Finski glavni stan

objavlja:
 V zadnjih 24 urah je bilo na Karelijski
 ožini običajno udejstvovanje izvidnic na
 obeh straneh. Na Aunuški fronti izredno
 živahno medsebojno obstreljevanje. Finske
 čete so odbile 6 poskusov napredovanja
 sovjetskih oddelkov. V srednjem odseku te
 fronte je finska napadala patrula uničila
 2 sovražni utrčbiči s posadkami. Na fron-
 ti vzhodne Karelije je sovjetski oddelek pri
 Belem morju ob podpori topništva napadel
 finske postojanke, odkoder je bil odbit in
 je utrpel krvave izgube. Severno odobit sta
 bila odbita dva nadaljna sovjetska napada.
 Pri Uhtuji je bil pregnan sovjetski oddel-
 lek, ki je skušal vdreti v finsko postojanko.

30 angleških letal sestreljenih

Berlin, 29. apr. s. Število angleških letal,
 ki so bila zrušena pretekle noč, se je po-
 večalo, kakor se doznava iz pooblaščenega
 vira od 18 na 23. Angleži so izgubili v 24
 urah 4 letali, ki so bila sestreljena med
 ponedeljnimi napadi na zasedeno ozemlje na
 zapadu, in 3 letali, ki so bila sestreljena

Vojna v Sredozemlju

Anglosaške izgube v Sredozemskem morju znašajo povprečno vsak dan po 1 potopljeno in 1 poškodovano ladjo

Po izjavljani v francosko Severno Afriko in postopno zasedanje Tripolitane se je znatno povečal sovražni pomorski promet v obeh smereh, od vzhoda in zapada, v katerih se vrši oskrba čet, ki operirajo sedaj na področju okrog srednjega Sredozemlja. Seveda skuša sovražnik ti dve smeri spreminiti v eno samo, nepretrgano zvezo. Zaradi italijansko-nemškega prednostja v Tunisu pa je ta težnja le še pobožna želja, čeprav je jasno, da bo nasprotnik storil vse, da si zagotovi to pot in da odstrani oviro, ki mu jo zastavlja, bodisi neposredno, bodisi z napadi na pomorske in letalske zveze z Italijo, ki to oviro vzdržujejo.

Vse poti pomorske zveze se nujno opirajo na svojemu začetku in koncu na kopne postojanke, kakor se na primer angleška obalna plovba na tem morju oslanja na Gibraltar, Oran, Alžir, Bono, Tripolis, Bengasi, Tobruk in Aleksandrijo, italijanska pa na pristanišča matičnega ozemlja in ona v Tunisu. Zato je povsem razumljivo, ako je razvoj sredozemske pomorske vojne tesno povezan z razvojem kopnih operacij, ki spet zahtevajo od morja ono nujno prispevanje in lučenju in graditvi, ki je potrebno za nadaljevanje bojev. Če pa smatramo morje in zrak nad njim kot sredstva oskrbovalnih poti za boreče se vojske, moramo na drugi strani tudi upoštevati, da morajo biti temeljni pogoji stalnosti in zadostnosti prevoznih učinkovitosti navzlic stalni izpostavljenosti sovražnim napadom. Ne gre torej pri tem za navadna oskrbovalna pota, temveč za pota prerivanja in prodiranja skozi neprestano aktivne ovire.

Ta zaščitni in napadalni značaj plovbe, ki se v Sredozemlju zaradi majhnega prostora pojavlja pri vsaki pomorski misli, značilno označuje to spopadno pomorsko vojno, v kateri seveda ni mogoče uporabljati večjih ladij, ki predstavljajo težko brodovje, ker bi takšne ladje — glede na njih omejeno število — ne moge biti vselej in povsod navzoče, kjer koli bi bilo potrebno. Jasno pa je, da imajo te večje enitve nalogo, da podpro vse manjše enitve, kakor pač to zahtevajo posebne okoliščine.

V zadnjih mesecih, zlasti od začetka letošnjega leta dalje, imamo v Sredozemlju opravka le s spopadno vojno. Ni lahko oceniti to metodo pomorske borbe, ako pri tem upoštevamo samo posamezne dogodke. K razmahu te borbe prispevajo svoj delež torpedovke, ladje v spremstvu, ladje za zasledovanje podmornic, ladje za polaganje in odstranjevanje min, podmorniške enitve in letalsko orožje vseh vrst. Na desetine

teh enitve se stalno na morju ali v zraku, kjer brez prestanka spletajo mrežo, ki naj zavre sovražno delovanje in zaščiti lastno. Večkrat se tej ali oni strani posreči premagati vse ovire, večkrat pa tudi ne, in tedaj se navadno vname manjši spopad, ki odloči.

Pri takšnem spopadu, ki je vselej bliskovit, se vedno potopi ali poškoduje kaka ladja ali sestreliti kako letalo, toda sile, ki se v takšnih primerih merijo, se navadno ne razlikujejo mnogo med seboj, niti po številu, in napadajoče enitve morajo celo čisto nadomestiti svojo podrejenost z zasledovanjem ali presenečenjem, tako da lahko izkoristijo uspeh le deloma. Zato lahko rečemo, da razen v primerih, ko gre za spopade med posameznimi enitvami, kakor na primer v lovu na podmornice, del formacije, ki je podvržen napadu, skoro vselej, čeprav okrnjen, doseže svoj cilj. To se dogaja na primer zlasti pri konvojih spremljanih parnikov, ki sicer vselej puste na svoji poti nekaj ostankov ladij, ki pa z delom svojih enitve vselej dospejo v pristanišča, kamor so namenjeni.

Ako pa se za daljšo dobo napravi vsota vseh izgub, se tudi iz teh manjših spopadov in v prask dobe številke, ki so neprimerno višje od onih, ki bi jih mogla dati velika pomorska bitka. Tako nam na primer statistika angleško-ameriških izgub v prvih mesecih letošnjega leta kaže naslednje podatke:

ladje:	potopljene:	poškodovane:
križarke	2	3
rušilce	9	11
manjše ladje	2	2
podmornice	20	1
trgovske ladje	85	93
skupaj	118	110

Po teh podatkih pridemo do zaključka, da je dnevno po ena ladja potopljena in po ena poškodovana. Ako pregledamo dnevna poročila glavnega stana Oboroženih sil, naletimo v njih sproti na kratke opise posameznih bitk, ki se nepravilno ponavljajo. Naj za primer navedemo drzni protinapad dveh naših torpedovk v spremstvu nekega našega konvoja na dva sovražna rušilca, ki sta prav gotovo prežala na plen, kakor je o tem poročalo št. 1058. Naši enitve sta prestregli sovražni napad in rešili konvoj pred uničenjem, pri tem pa potopili eno izmed neštehtih podrobnih bitk, ki se je zaključila z zmago. (II Popolo d'Italia.)

Začasna vojna doklada za železničarje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svoje navedbe z dne 5. julija 1941-XIX št. 60, z dne 25. januarja 1942-XX št. 9, z dne 26. maja 1942-XX št. 100 in z dne 31. avgusta 1942-XX št. 171 o določitvi začasne vojne doklade in

glede na svojo odločbo z dne 15. septembra 1942-XX št. 90, obsegajočo izvršilna navodila zanje odločil:

Čl. 1. Odobruje se razpredelnice o najvišjih zneskih čistih mesečnih prejemkov železniškega osebja prejšnje vladavine, podrejenega Delegaciji vzhodnih železnic in službujočega v Ljubljanski pokrajini, zaradi vzporedbe s sedanji prejemki razvrščenega italijanskega železniškega osebja po drugem odstavku člena 1. navedbe z dne 31. avgusta 1942-XX št. 171 o določitvi začasne vojne doklade osebju prejšnje vladavine.

Čl. 2. Celotni čisti mesečni zneski, obsegajoči plačo, položajno doklado in osebno draginski doklado, redno in izredno, na dan 11. aprila 1941-XIX, s povzki 30% od 1. julija 1941-XIX in 43% od 1. decembra 1941-XX, vstveši morebitne čiste periodne povzke (neizplačane), priznane od 11. aprila 1941-XIX do 31. avgusta 1942-XX, ne smejo presegati zneskov, ki so navedeni v primerjalnih razpredelnicah iz prednjega člena 1. za ustrezen stopnje italijanskega železniškega osebja.

Čl. 3. Zvaničniki obdržijo prejemke, ki so jih imeli na dan 11. aprila 1941 Začasna vojna doklada se priznava v skupni višini: 30% na temeljne prejemke od 1. julija do 30. novembra 1941 in 43% skupaj od 1. decembra 1941 dalje.

Čl. 4. Da bi se dosegle vsote po primerjalnih razpredelnicah iz člena 1. ni dopustno priznati večje zvišanje ko 30% oziroma 43%.

Čl. 5. Skladno s členom 3. navedbe z dne 31. avgusta 1942-XX št. 171 so od dne 1. septembra 1942 dalje ustavljena vsa napredovanja in priznanja periodnih povzkov. Periodni povzki in povzki zaradi morebitnih napredovanj, priznani od 11. aprila 1941 do vstetega 31. avgusta 1942, se vstvejo v začasno vojno doklado iz členov 1. in 2. navedbe z dne 31. avgusta 1942-XX št. 171. Ostanke pa upoštevati pri odmeri pokojnine.

Čl. 6. Povzikanje rodinskih draginskih doklad (rednih in izrednih), doklade eksekutivnega železniškega osebja in kakršnih koli drugih prejemkov ni dopustno. Zato se morajo izplačevati ti prejemki v izmeri, kakršni so bili na dan 11. aprila 1941 in se menjajo samo s spremembo službenega kraja ali s spremembo v rodni.

Čl. 7. Če bi bili zneski, ki gredo na podstavi vzporedbe iz člena 1. nižji kakor skupni znesek povzkov, priznanih z navedbami z dne 5. julija 1941-XIX št. 60 in z dne 25. januarja 1942-XX št. 9 obdržijo službenec razliko kot »doklado ad personam«, ki je vstvena ob morebitnih nadaljnjih povzkih. V smislu navedbe z dne 26. maja 1942-XX št. 100 morja preveč izplačane vsote se morajo povrniti v celoti. Povračilo pa se izvrši v mesečnih obrokih po največ 30 lir.

Čl. 8. Začasna vojna doklada in morebitna doklada ad personam po členih 3 in 7. ne gresta osebju za njegove odsotnosti od službe, razen če je odsotno zaradi rednega dopusta, bolezni do največ 30 dni ali zaradi nezgode

v službi. Ti dokladi se tudi ne vračunata pri določitvi pogrebne in podpore, ki gre po § 103. zakona o državnem prometnem osebju rodinski članom pokojnega uslužbenca. Iz takega naslova morja preveč izplačanih zneskov pa ne bo treba vračati.

Ljubljana, 21. aprila 1943-XXI.

Visoki komisar Emilio Grazioli.

★

Primerjalna razpredelnica

glede prejemkov po stanju dne 11. aprila 1941-XIX.

V razpredelnici pomenijo prve tri številke položajno skupino, stopnjo in periodni povzke po bivših jugoslovenskih predpilih, naslednji dve številki ustrežajo italijanski čin in stopnjo, in končno čisti mesečni znesek, do katerega lahko sega zvišanje.

URADNI		
Uradniki		
III-1-0	III-2	2.367
III-2-0	III-0	2.153
IV-1-3	IV-2	1.982
IV-1-2	IV-2	1.982
IV-1-1	IV-2	1.982
IV-1-0	IV-2	1.982
IV-2-3	IV-2	1.982
IV-2-2	IV-1	1.906
IV-2-1	IV	1.831
IV-2-0	IV	1.831
V-3	V-2	1.767
V-2	V-1	1.737
V-1	V	1.704
V-0	V	1.704
VI-3	VI-2	1.542
VI-2	VI-1	1.497
VI-1	VI	1.443
VI-0	VI	1.443
VII-4	VII-2	1.385
VII-3	VII-1	1.339
VII-2	VII-1	1.339
VII-1	VIII-3	1.293
VII-0	VIII-2	1.225
VIII-3	X-4	1.108
VIII-2	X-4	1.108
VIII-1	X-3	1.040
VIII-0	X-2	994
IX-3	X-2	994
IX-2	X-2	994
IX-1	X-1	949
IX-0	X	887
X-2	XI-2	794
X-1	XI-1	771
X-0	XI	748

Zvaničniki		
I. in II. kategorije		
Služitelji		
I-3	XIV-3	717
I-2	XIV-2	701
I-1	XIV-1	686
I-0	XIV	669
II-3	XV-3	693
II-2	XV-2	677
II-1	XV-1	660
II-0	XV	635

POSTAJNA SLUŽBA		
Uradniki		
V-3	VI-4	1.656
V-2	VI-3	1.610
V-1	VI-2	1.565
V-0	VI-1	1.519
VI-3	VII-3	1.453
VI-2	VII-2	1.407
VI-1	VII-1	1.384
VI-0	VII-1	1.361
VII-4	VIII-4	1.339
VII-3	VIII-3	1.293
VII-2	VIII-2	1.240
VII-1	VIII-1	1.217
VII-0	VIII-0	1.194

Ducejeva nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Kastelcu Francu in Angeli v Klečetu ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

VIII-3	IX-3	1.194
VIII-2	IX-2	1.149
VIII-1	IX-1	1.118
VIII-0	IX	1.096
IX-3	X-3	1.017
IX-2	X-2	971
IX-1	X-1	948
IX-0	X	926
X-2	XI-2	817
X-1	XI-1	794
X-0	XI	763

Zvaničniki		
I. in II. kategorije		
Služitelji		
I-3	XIV-3	701
I-2	XIV-2	686
I-1	XIV-1	669
I-0	XIV	644
II-3	XV-3	677
II-2	XV-2	660
II-1	XV-1	635
II-0	XV	609

VOZNA SLUŽBA		
Uradniki		
VII-4	VIII-4	1.196
VII-3	VIII-3	1.181
VII-2	VIII-2	1.158
VII-1	VIII-1	1.136
VII-0	VIII	1.106
VIII-3	IX-3	1.083
VIII-2	IX-2	1.061
VIII-1	IX-1	1.039
VIII-0	IX	1.016
IX-3	X-3	1.028
IX-2	X-2	1.005
IX-1	X-1	983
IX-0	X	960
X-2	XI-2	785
X-1	XI-1	762
X-0	XI	732

Zvaničniki		
I. in II. kategorije		
Služitelji		
I-3	XIV-5	708
I-2	XIV-4	693
I-1	XIV-3	678
I-0	XIV-2	661
II-3	XV-3	677
II-2	XV-2	660
II-1	XV-1	635
II-0	XV	609

VLEČNA SLUŽBA		
Uradniki		
VII-4	VIII-4	1.390
VII-3	VIII-3	1.345
VII-2	VIII-2	1.300
VII-1	VIII-1	1.278
VII-0	VIII-0	1.248
VIII-3	IX-3	1.255
VIII-2	IX-2	1.225
VIII-1	IX-1	1.203
VIII-0	IX-0	1.180
IX-3	X-3	1.027
IX-2	X-2	1.005
IX-1	X-1	982
IX-0	X-0	960
X-2	XI-2	926
X-1	XI-1	904
X-0	XI-0	874

Zvaničniki		
I. in II. kategorije		
Služitelji		
I-3	XIV-4	709
I-2	XIV-3	694
I-1	XIV-2	679
I-0	XIV-1	662
II-3	XV-3	677
II-2	XV-2	660
II-1	XV-1	635
II-0	XV-0	609

PROGOVNA SLUŽBA		
Uradniki		
VII-4	VIII-4	1.339
VII-3	VIII-3	1.293
VII-2	VIII-2	1.240
VII-1	VIII-1	1.217
VII-0	VIII-0	1.194
VIII-3	IX-3	1.194
VIII-2	IX-2	1.149
VIII-1	IX-1	1.118
VIII-0	IX-0	1.086
IX-3	X-3	926
IX-2	X-2	896
IX-1	X-1	873
IX-0	X-0	850
X-2	XI-2	817
X-1	XI-1	794
X-0	XI-0	764

Zvaničniki		
I. in II. kategorije		
Služitelji		
I-3	XV-6	731
I-2	XV-6	731
I-1	XV-5	708
I-0	XV-4	693
II-3	XV-3	677
II-2	XV-2	660
II-1	XV-1	635
II-0	XV-0	609

DELAVNIŠKA SLUŽBA		
Uradniki		
VII-4	VIII-4	1.360
VII-3	VIII-3	1.314
VII-2	VIII-2	1.269
VII-1	VIII-1	1.238
VII-0	VIII-0	1.215
VIII-3	IX-3	1.216
VIII-2	IX-2	1.193
VIII-1	IX-1	1.170
VIII-0	IX	1.140
IX-3	X-3	1.015
IX-2	X-2	991
IX-1	X-1	969
IX-0	X	938
X-2	XI-2	936
X-1	XI-1	913
X-0	XI	883

Zvaničniki		
I. in II. kategorije		
Služitelji		
I-3	XIV-3	716
I-2	XIV-2	700
I-1	XIV-1	685
I-0	XIV	668
II-3	XV-3	678
II-2	XV-2	659
II-1	XV-1	634
II-0	XV	608

Poljski poslanik odpotoval iz Moskve

Rusko-poljski spor se zdi nerešljiv

Stockholm, 29. apr. s. Veleposlanik poljske begunske vlade v Sovjetski zvezi Rommer je zapustil zvečer Moskvo z vsemi člani veleposlanstva in se napotil v Kujsjev, odkoder bo po kratkem postanku nadaljeval pot proti jugu in zagostil Rusijo. Zastopstvo poljskih interesov v Sovjetski zvezi je prevzel ameriški veleposlanik v Moskvi.

Stockholm, 29. apr. s. Kakor doznava »Aftonbladet«, so se zavezniški obrnili naravnost na Stalina, da bi se osebno udeležil razgovorov za ureditev rusko-poljskega spora vendar pa ni nobenega upanja, da bi se mogel doseči nagle sporazume s prilagoditvijo zadržanja Poljakov. Diplomatsko in politično udeleževanje z angleške strani se neprekinjeno nadaljuje in se doznava, da je Churchill imel v pretekli noči sejo s člani vlade in je bil med tem tudi stalno v telefonskem stiku z Rooseveltom. Eden ni uspelo govoriti z Majskim potem, ko se je pogajal z Winantom in Raczynskym, kar tolmačijo v Londonu kot nadaljnji znak resnosti položaja. Pričakuje se z napetostjo odgovor iz Moskve na poljsko noto. Tisk še naprej strogo kritizira Sikorskega in tudi v Moskvi obstoja gibanje za poljsko svobodo, ki izdaja svoj list »Svobodna Poljska«. Ta list objavlja članek komunistke Vande Vasiljevske, ki odreja Sikorskomu pravico do zastopstva Poljske. Sikorski se obtožuje, da je Hitlerjev pajdaš. Na sovjetski strani se ne vidi nobena pripravljenost za pristane na željo poljske vlade v Londonu, da bi se svoji poljskih vojakov, ki se bore v angleških vrstah, izpustili na svobodo in da bi smeli odpotovati iz Rusije.

Kakor poroča dopisnik »Timesa« iz Moskve, se skuša organizirati zbor poljskih čet, ki bi se boril v vrstah rdeče vojske in ne bi priznaval poljske vlade v Londonu, z drugimi besedami, sovjetska vlada namerava obnoviti poljsko vlado, iz katere bi bili odstranjeni vsi protiruski elementi. Glede vprašanja revizije mej zavzemajo Rusi neomajno stališče. »Daily Mail« obtožuje v svojem uvodniku tako sovjetske oblasti kot Poljake, da se deli na lastno pobudo, ne da bi vprašali prej angleške zavezničke za svet. »Daily Telegraph« piše, da ne bo lahko popraviti škode, ki je nastala po rusko-poljskem incidentu. Zato je dolžnost angleško-ameriške diplomacije, da ustvari izhod, preden zadene zavezni

Važna pridobitev mestnega muzeja

Ljubljana, 30. aprila

Vedno bolj se Ljubljanci zanimajo za starine, predvsem pa za umetnine in hišno opremo minulih dob, vendar pa le redki poznajo vzorno urejeni mestni muzej v Turjaški palači, čeprav imajo muzeje stanovanjske kulture samo malokatera velika kulturna središča.

V II. nadstropju Turjaške palače v Krizankah je namreč dolga vrsta muzejskih sob in vsaka je opremljena z mabilijami v drugem slogu prav od gotskega do bidernajerskega. Tako Ljubljanci lahko spoznajo, kako so naši predniki stanovali od poznega srednjega veka pa do minulega stoletja. Vse sobe in saloni so popolnoma opremljeni ter okrašeni s slikami, posodjem in najraznovrstnejši izdelki umetnostne obrti, predvsem pa s svedci s portreti starih Ljubljancev. Razen tega pa ima mestni muzej še tako velike zbirke drugih ljubljanskih starin, da je premo prostora zanje in jih ne more več razstaviti ter morajo biti zato shranjene v skladiščih, veliko število starih in sodobnih umetnin pa krasi tudi vse mestne urade, prav tako je pa več mestnih slik v Narodni galeriji. Poleg slik, bakrorezov, litografij in risb stare Ljubljane in Ljubljancev ima pa mestni muzej veliko zbirko fotografij, ki nam kažejo zlasti Ljubljano po potresu 1895 in tudi Ljubljance iz minulega stoletja. Velikanska geneološka ali rodoslovna kartoteka, ki jo je vse svoje življenje sestavljal pokojni graščak Ludvik baron Lazarini na gradu Boštajnu pri Grosupljem omogoča raziskovanje plemijskih in tudi znamenitejših meščanskih družin vse do naših današnjih časov. To edinstveno kartoteko pa dopolnjuje ogromna zbirka starih osemtnic, ki jih je tudi zbral pravkar imenovani geneolog. Se več o posameznih ljubljanskih družinah in tudi o vseh ljubljanskih hišah pa najdete pri mestnem arhivu v Vladislavu Fabjančiču, ki je po večletnem pridnem raziskavanju mestnega in drugih arhivov zbral gradivo za podrobno zgodovino ljubljanskih hiš in Ljubljancev.

Kdor se torej zanima za zgodovino svoje hiše in njene lastnike naj se zgleda kar v mestnem arhivu, kjer bo našel več, kakor pričakuje. Prihodnje leto bomo obhajali osemstoletnico, odkar je Ljubljana prvič imenovana v listinah. Na ta jubilej našega mesta se morajo Ljubljanci pripravljati že sedaj, saj bomo mogli dostojno obhajati samo tedaj, če bomo čim bolj poznali zgodovino Ljubljane. Samo toliko smemo izdati, da je župan general Leon Rupnik že naročil priprave za proslavo jubileja. Pod predsedstvom rednega člana Akademije znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Franceta Steleta naši najodličnejši zgodovinarji že nadaljujejo s pripravami za monografijo Ljubljane, ki bo izšla v petih knjigah po 400 strani.

Zaradi tega zares monumentalnega dela, prav posebno pa tudi zaradi proslave osemstoletnice našega mesta, prosimo Ljubljance in vso našo javnost za kakršne koli slike Ljubljane in Ljubljancev ter sploh za vse, tudi najdrobnejše stvari, ki se tičejo njene preteklosti. Nikdo naj ne misli, da bi moral take stvari morda podariti saj bo mestni muzej slehernemu hvaležen že za samo opozorilo, kdo ima kako ljubljansko starino čeprav n. pr. samo staro podobico, star razglas, staro valjito, svetopisno, vizitnico, listino ali pismo. Zavedajmo se, da bomo tem bolj ljubili Ljubljano, čim bolj bomo poznali njeno zgodovino.

Posebno hvaležno je županstvo Visokemu komisarju Ekse, Emiliju Grazioliu in poveljniku XI. armadnega zbora Ekse generalu Gastonu Gambri za dovoljenje, naj direktor Bolnišnice centra mestnemu muzeju izroči v varstvo za našo umetnostno zgodovino zelo važno sliko domačega slikarja Franca Remba, ki se je nahajala v vojaški bolnišnici na Zaloški cesti. Za to sliko Srca Jezusovega res zaslužijo najpogostejšo javno zahvalo, saj so s svojim razumevanjem in naklonenostjo vsem ljubljanskemu prebivalstvu dali dober zgled, kako je treba podpirati prazdvanja za zgodovino našega mesta in za kulturo sploh.

Ime Remb je širši javnosti znano iz »Visoške kronike«, kjer slavn ljubljanski župan in pisatelj dr. Ivan Tavcar pravi, da na njegovem Visokem hranijo portret brizanskega škofa Janca Franciška, ki ga je naredil mojster Remb, da ga gledaš kakor živega pred sabo. Toda za zgodovinarja ne zadostuje trditve pisatelja, ker nimamo drugega dokaza da bi bila visoka slika zanesljivo Rembova. Senior naših umetnostnih zgodovinarjev, prelat Viktor Steška celo ni gotov, če morda niista Janec in Franc Remb ista oseba. Poznomo namreč po imenu slikarja Janca Jurija Remba, ki je leta 1732 umrl v Ljubljani in naj bi bil naslikal tudi prej omenjeno sliko

na Visokem ter tudi več oltarnih slik za ljubljanske cerkve, za cerkev v Seličih, pri Sv. Volbenku in v Poljanah nad Škofjo Loko. Ta slikar je na prešno poslikal tudi 12 postaj Marijinega pota od ljubljanske smpetrske cerkve do Device Marije v Polju. Toda razen ene same fotografije nimamo ohranjenega nobenega ostanka teh fresk, pač pa nam je šen petrski župnik Janez Škrpin ohranil bakroreze teh fresk v svojem molitveniku »Der treue Gefährt oder Zwölf Marianische Wege«, ki ju je izdal l. 1713. Ker se na nobeni sliki nismo našli podpisa tega slikarja ali zanesljivega zapiska o kakem njegovem ohranjenem delu, nam ni mogoče zanesljivo določiti njegovih del.

Več pa vemo o njegovem sinu slikarju Francišku Karlu Rembu, rojenem l. 1675 v Radovljici, ker se je v Gradcu, na Dunaju, kjer je l. 1715 postal ravnatelj še danes slavne galerije kneza Lichtensteina, prav tako pa tudi v Kremsmünstru in drugih krajih ohranilo več njegovih deloma prav velikih in dobrih slik. Kakor ne vemo za očeta Janca, kdaj je bil rojen, tako nam ni znano za sina Franca, kdaj je umrl, podčrtati pa moramo, da doslej v naših krajih nismo mogli tudi Franca Rembu za zanesljivostjo pripisati nobene slike.

Pred leti je prelat Viktor Steška v shrambi vojaške bolnišnice opazil sliko Srca Jezusovega ter se spomnil na dr. Gregorija Dolničarja, ki leta 1715 v dodatku svoje ljubljanske kronike »Annales Urbis Labacensis« pri naštevaniu cerkvenih slik piše, da je za cerkev sv. Mihaela, torej za nekdanjo cerkev klaris, naslikal v Radovljici rojeni Francišek Remb sliko Srca Jezusovega.

Samostan klaris je stal med sedanjo Cesto 3. maja, ob sedanji Bleiweisovi cesti in med Cesto Viktorja Emanuela III., približno na prostoru palače Ljubljanske kreditne banke, nebotičnika in palače »Slavije«. Ko je cesar Jožef II. samostan klaris ukinil, je poslopje prevzela vojaška uprava ter v njem nastanila vojaško bolnišnico in skladišča za prehrano. V kapeli bolnišnice se je ohranilo več opreme nekdanje cerkve sv. Mihaela. Ko so bolnišnico preselili v nova poslopja na Zaloški cesti, so prenesli v sedanjo vojaško bolnišnico tudi opremo stare kapele. Tako je doseglo, da je najdena slika gotovo tisto Srce Jezusovo, ki ga je Dolničar poznal za delo svojega sodobnika Franciška Remba.

Ko je župnik Viktor Kragl lani pri raziskavanju zgodovine bratovščine Srca Jezusovega, ki je imela svoj sedež in bratovsko sliko pri klarisah, spet v vojaški bolnišnici našel to sliko, je naposled mestno občino naprosil za prizadevanje, naj bi ta, za našo umetnostno zgodovino tako važna slika prišla v mestni muzej, da bi bila dostopna raziskovalcem in sploh javnosti. Kakor smo že zgoraj povedali, je prošnja župana generala Leona Rupnika imela popoln uspeh in je sedaj slika že v varstvu mestnega muzeja. Ko bo popolnoma

preiskana in pravilno obnovljena ter s tem tudi zanesljivo ohranjena, bo slika seveda razstavljena v mestnem muzeju.

Cepprav Dolničar trdi, da bi bilo treba mnogo časa, preden bi našli vsa dela, ki se je Remb z njimi ovekovečil — »Longum hic foret, quae ab eo ad nominis immortalitatem in lucem prodierint, recensere« — vendar bi ta slika v sedanjem stanju Rembu gotovo ne mogla zagotoviti nesmrtnosti. Slika namreč sedaj nikakor ni tako mojstrska, da bi se mogla meriti z znanimi deli Franca Remba po tujih krajih. Skoraj bi soglašali s domnevo prelata Steške o enem samem slikarju Rembu, vendar smo pa prisiljeni verjeti drugače zanesljivemu zgodovinarju dr. Janecu Gregoriju Dolničarju pl. Thalbergu, da je sedaj javni zbirki izročena slika Srca Jezusovega delo tega slikarja, ker pač nimamo drugega vira in dokazov. Tako je mestni muzej po naklonjenosti najvišjih oblasti obogaten z edino določeno sliko Franciška Remba pri nas ter bodo naši poznavalci po tem delu lahko določili in temu umetniku pripisali druge njegove slike, ki so morda pri nas še ohranjene.

Približno pod drugi meter visoka slika Srca Jezusovega je sedaj štirioglasta, vendar pa je bila prvotno najbrž zgoraj zaokrožena ter je ta del slike odrezan in izgubljen. Na sliki ne vidimo Jezusa, temveč samo zlat bogato rezljan oltarček z rdečim Jezusovim Srcem, ki ga ob oltarčku časte angeli. Bakrorez s samim oltarčkom so klarise priložile tudi Mariji Anigrofici Auerperg posvečenemu bratovskemu molitveniku »Schatz-Kasten Der Göttlichen Liebe Das Allerheiligste Hertz Jesu«, ki ga ima je l. 1740, našilil ljubljanski tiskar Adam Friderik Reichard, a tak oltarček nam kaže tudi podobica bratovščine Srca Jezusovega v Ljubljani in v Gradcu.

Ker na naši sliki kmalu opazimo, da sta angela nad oltarčkom slikana znatno bolje kot velika angela, ki klečita pred oltarčkom, lahko sklepamo, da je slika najbrž slabo prelikana ter jo bo zato treba obnoviti v prvotni lepoti. Pravilno obnovljena slika nam bo šele pokazala, če je bil Remb pred l. 1702, ko je slika ob ustanovitvi bratovščine najbrž nastala, že v Benetkah in v Rimu na akademiji, ali pa šele po letu 1703, ko je odšel v Gradec h grofu Ignaciju Mariji Attems, kjer je poslikal tudi stopnišče njegove palače in mu naslikal več drugih manjših in prav velikih slik. Slika v sedanjem stanju upravičuje domnevo, da jo je naslikal, predno se je tri leta učil slikarstva v Italiji. Predvsem nam bo pa restavrirana slika pomagala pri določanju drugih del tega domačega slikarja. Ze sedaj lahko rečemo, da je tudi na poti urušenskega samostana ohranjena temu delu podobna slika. In tako bo šlo dalje, da bomo polagoma spoznali Franciška Remba, kakšno je njegovo ljubljansko delo. Ker imamo za čas okrog leta 1700 še malo opor za umetnostno zgodovino, je tudi zato ta slika tem bolj dragocena za našo znanost.

Boj za kubansko mostišče

Nemški listi poročajo:

V teku zimске vojne uvedeni premiki nemške kavkaške armade so se zaključili z nastankom mostišča v severozapadnem delu Kavkaza. Ta baza, ki odoleva sovražnemu pritisku, se opira na severu na zamočvirjeno nižino izliva reke Kubana. Na jugu se fronta naslanja na višine, ki obklopujejo pristanišče Novorosijsk. Zvezo z zaledjem ima to mostišče preko morske ožine pri Kerču, po drugi strani pa ga oskrbujejo z zračnimi transporti preko Krima. Ze pozimi se je pokazala namera sovražnika, ki si je prizadeval, da bi to oporišče za vsako ceno rad uničil, kar se mu pa ni posrečilo.

Ko se je začela ob Kubanu oznanjati pomlad, je podvel sovražnik proti severni fronti kubanskega mostišča nove napade, to pa zavoljo tega, ker v drugih odsekih si ni bil pripravljen za ofenzivne akcije. Nemška obramba je spretno izkoristila svoj položaj ter je odbila sovražne napade, ki so bili čisto izvršeni v premoči 9:1. Težave, ki jih nudi bojiščno ozemlje v tem delu, so skušali boljševiki obvladati s pomočjo letal. Toda tudi s tem niso uspeli. Po večini niso segli sovražni napadi niti do nemških jarkov.

Od začetka aprila izvajajo boljševiki močan pritisk na vzhodnem delu ter na jugovzhodnem odnosno južnem delu nemške obrambne fronte. Posebno v okolici Krimskaje se čuti pritisk od vzhoda in jugovzhoda. Navzlic vsem razvitim silam pa doslej še ni prišlo do

odločitve. Zadnja faza borbe za kubansko mostišče je bila uvedena s strani boljševikov na dan 14. aprila. Še enkrat so z veliko močjo napadli pri Krimskaji. Njihovi oklepniki: so se vrgli v boj v obliki klina ter so celo vdrli v nemške postojanke. Vendar so Nemci s protinapadi kmalu zamašili nastalo vrzel in že naslednji dan so uničili sovražnikovo namero. Boljševikom ni nič pomagalo, da so si na stisnjem ozemlju izsilili prehod z 20 do 30 oklepniki.

Zato so kmalu poskušali svojo srečo na novi točki. Od 17. aprila so vse svoje teže namčili na prostoru pri Novorosijsku. Za takšen podvig si mora sovražnik pomagati samo z edinicami svojega črnomorskega brodnjaka. Pri tem se je izkazalo, da boljševiki napadajo po večini z brzimi čolni, kar dokazuje, da jim za pomorske operacije niso več na razpolago večje edince. Borba za Novorosijsk je zelo trda. Sovražnik nakopujevanje sil ob nabrežju Črnega morja zahteva intenzivno preskrbo in to ne samo po morski poti, temveč tudi po železnici, ki vodi do izliva reke Kubana. Nemški in rumunski oddelki, zasidrani v teh predelih, se odlično držijo. Podpira jih pri tem letalstvo z vsemi razpoložljivimi močmi. Čeprav vidijo Nemci in Rumuni, da sovražnik dovaja skupaj čedalje več moštva, se v borbi strmo ter silijo nasprotnika, da uvede v svoje napadalne akcije odmore ali pa prestavlja težiske svojih operacij s kraja v kraj. Pri vsem tem drži Nemci in Rumuni kubansko mostišče proti znatni sovražni premoči.

KULTURNI PREGLED

Salvinijevi prevodi iz češke poezije

Založba Morcelliana v Bresciji je začela izdajati zbirko »La poesia religiosa presso gli Slavi«. Kot prvi zvezek nove zbirke je izšla knjiga znanega slavista Luigija Salvinija »Il corallo di S. Venceslao« (264 strani 8°). Nezanimivo, da se izbor slovanske religiozne pesništva začelja z narodom, ki je o njem razširjeno mnenje, da je izrazito praktični čudi, po naravi umovern, brez bogoslovskelne in mistične tradicije. Največje versko gibanje Čehov — husitstvo — je bilo bolj moralno-socialni pojav, kakor pa izraz močnega verskega zanosa in mističnih teženj. Kakor vsi drugi poizkusi, da se duša naroda razvi z neko opredelbo, je tudi ta enostranski. Poleg cerkvenih reformatorjev in moralistov, kakor so bili husitski pridigarji, pa tudi Tolstojev davni predhodnik Petr Chelický in Češki bratje poleg plemenitega vzgojitelja Komenskoga, so imeli Čehi tudi svoje mistike, izrazito kontempativne religiozne ljudi, katoliške mislece in metafizične gorečnejše. Njih vekovita vrsta sega prav v naše dni, v živo središče češkega »realističnega« rodu, ki je dal iz sebe velikega pesnika Otokarja Březno. Če se je še do nedavnega začeljan prenekatere javni izraz češkega življenja s husitskim spevom »Kdož jste boží bojovníci« (Vi, ki ste boží bojovníci), se danes bolj poudarja časovno prvenstvo pesmi »Hospodine, pomiluj ny« (Gospod, usmili se nas), ki je najstarejša religiozna pesem v Evropi, kar jih je pisanih v nehiturčnem nacionalnem jeziku. Pridužuje se ji pesem »Svatý Václav«, ki je nastala dve sto let pozneje (v 13. stoletju) in katere zamisljeni spjev se srečuje s husitsko bojno pesmijo, oba pa pomenljivo spremljata stoletja češke zgodovine. Novejša raziskavanja niso samo odprla novih pogledov na narodavne začetke češkega slovstva (to

nekaterih najnovejših dognanjih piše dr. Grivec v novem zvezku »Doma in sveta«), marveč so po uveljavljenju Pekáreke koncepcije češke zgodovine močno povzdignili pomen češkega baroka in njegove literature.

Vse te kulturno-zgodovinske in slovstvenozgodovinske revizije ne morejo zanikati in omalovaževati takih pojavov, kakor je husitstvo s poznej. češko reformacijo, marveč so samo prinesle potrebno izpolnilitev, razbile enostransko doktrinarno gledanje in zdaj najlaže dajejo »vsakemu svojo«. Poleg svetovnega nazora, ki je dobil pri Čehih skrajni izraz v poeziji nedavno umrlega Macharja, se uveljavljajo v presojanju in vrednotenju češke preteklosti tudi drugi nazori in vidki, katerih skrajni izrazi so prav tako slepi za pomen polarno ležečih drugih pojavov, vendar pa skuša zmerna in po objektivnosti težeča sredina — kakor v vseh časih — najti pravilno in pravično merilo za vse nasprotujoče si struje in pojave.

Antologija češke religiozne pesmi, ki jo je sestavil naš dober znanec prof. Luigi Salvinij, je v tem pogledu značilen pojav. Ze naslov kaže, uvodna beseda pa samo potrjuje, da je sestavilalec po ožili poudarek v katoliško versko slovstvo, ki ga simbolizira heroična in mučeniška postava sv. Venceslava; tako je bolj skopo zastopan poetično ne ravno široki tok evangeličanske literature, ki je prvenstveno religiozno-moralistična, dasi je od tod pa do tedanje katoliške nabožno-didaktične poezije samo slab korak. Smisel slovstvene izbora je označil prof. Salvinij z besedami, da je hotel pokazati, kako bogata je druga, t. j. katoliška češka tradicija, ki sega od začetkov krščanskega srednjega veka, preko viharjev vseh vrst, prav do naših dni in ki jo

»kažejo dela, katerih poezija in vera za služijo, da ju spoznamo tudi mi«.

Salvinijeva antologija je sestavljena s širokimi merili. Za dokumentacijo verskega in posebej še katoliškega pesništkega mišljenja in čustvovanja niso bili sprejeti v izbor samo izrazito katoliški pesniki, marveč tudi taki, kakor so na pr. K. Havlíček Borovský, Svatoopluk, Čeh, Jan Neruda, Jaroslav Vrchlický in izmed modernih Karel Toman, Otokar Fischer, O. Theer, J. Hora, Jiří Wolker, F. Haas, J. Seifert — imena, ki se sicer ne bi zlahka pojavila v izboru izrazito nabožne poezije. Sestavljalec je šlo predvsem za tematiko pesmi, za odkritje religioznega doživljanja, ne glede na pesnikovo osebno svetovnonskopsko stališče. Tako je dobila ta antologija širino, kakor je bržčas ne pozna jo in morda — zaradi pretesne bližine — ne morejo poznati niti češki cvetočeri, religiozne poezije. Prav to pa nas prepričuje o nečem drugem, kar je morda posebno zanimivo v sedanjem času, pred tolikimi poudarki sodobne materialistične miselnosti: da je religiozni doživljaj mnogo pogostejši in širši kakor sama dogmatična zvestoba veri in da se iskanje religioznih pogledov na skrivnostno vesoljstva in človeške duše ne more omejit samo na ožji konfesionalni krog, marveč se mora pri vsakem človeku, najsi bo umstveno kakor koli usmerjen, dotipati k tisti, človeški inteligenci prirojeni »žlici«, ki vzbuja našo večno in neutehljivo hrepenenje po absolutnem in naše metafizično pronicanje v neskončni svet skrivnostnega.

Posebna značilnost Salvinijeve antologije češke verske poezije ni samo v tem, da je v nji zastopanih poleg narodnih pesmi in staročeške poezije 32 pesnikov od A. J. Puchmajerja do najmlajšega (l. 1911 rojenega) pesnka že zbirke Václava Renča, marveč je tudi v dejstvu, da je z antologijo združen pregled češke poezije. Vsako dobo odnosno pozneje vsakega pesnika spremlja Salvinijeva zgodbena, vendar pa dovolj pregledna in informativno zadostna

S tuniške fronte: Z italijanskih sprednjih položajev se odvarja ogenj proti sovražnim oddelkom

Miroslav Hanzlowski 60 letnik

Te dni je obhajal svoj 60letni življenjski jubilej daleč znani član zelene bratovščine, pisatelj lovskih strokovnih spisov in pripovedk. g. Miroslav Hanzlowski. Pred 60 leti se je rodil v Kostanjevici gozdarju Antonu Hanzlowskemu, po rodu Čehu, krepak sin, ki je po šolski izobrazbi prevzel poklic svojega očeta. Dolga leta je potem neumorno in vestno služboval kot gozdar v revirjih pri Kostanjevici, na Mrzli Studencu in nato zopet v Kostanjevici, dokler ni bil zaradi boleznj upokojen.

Kot upokojenec se je nastanil v Kranju, toda njegov marljivi duh mu ni dovoljeval počitka; po prestani boleznj je prevzel zasebna nameščenja pri baronu Bornu, pri društvu »Jezersko« v Kokri in nazadnje v svojstvu upravitelja drevnice Šumarskega združenja v Račah pri Mariboru, od koder se je zaradi vojnih razmer odselil v Srbijo. Toda kmalu potem ga je zopet vidimo v Kočevju v službi pri šumski upravi.

Za svoje zvesto službovanje je bil Hanzlowski tudi odlikovan. Zaslužno je bilo jubilatovo delo zlasti za časa službovanja v Kostanjevici, kjer je bil tudi upravni član slavne kostanjevške meščanske garde. Uspešno je deloval kot pisatelj in režiser lastnih odskih del. Veliko lepš spisov je priobčil v »Lovcu« in v »Domovini« pod psevdonimom M. Silverster.

Mirkovega vselega značja in lovškega hujmora so bili vedno veseli tudi člani zelene bratovščine. Cenili so ga zaradi njegove strokovne sposobnosti, kot vestnega občevalca naših gozdov in prvovrstnega lovškega strokovnjaka. Pogosto so srečali Mirka, obložene z dvocevo ali pa ribsko palico in nahrbtnikom na poti na snežne Kamnške planine ali pa k tihim vodam Krke. Lepe lovške trofeje so mu v čast in pomen.

Svoj jubilej je slaviljenec praznoval v krogu svoje soproge in šestih hčer, ki so vso dobro poročene. S širnim krogom zelene bratovščine mu čestitam z željo, da bi še dolga leta s svojo ribsko palico in »pušo« na rameu ter novimi lovskimi trofejami razveseljeval sebe in številno družino svojih lovskih tovarišev.

Natečaj za propagandno-turistični lepak

Stremljenje za povzdigo umetniškega delovanja, ki bi naj združilo vse umetnike naše pokrajine, se razodeva v naslednji posebni prireditvi, ki bo morala zaradi svojega značja vzbuditi vso pozornost.

Mislimo na razstavo turističnih propagandnih lepakov, ki jo bo priredilo Pokrajinsko povrvenišvo na tisk: promet v Jakopičevem paviljonu od 12. do 27. junja istočasno z umetniško razstavo, posvečeno športu.

Namen razstave, ki jo imamo v mislih, je zbrati učinkovito podana dela, razumljiva tako z umetniškega stališča kakor tudi s stališča, da pokaže način življenja ali poglede na dele ljubljanske pokrajine.

V bližnji bodočnosti ko bo dnevno življenje zopet potovalo normalno in v polnem tempu, moramo računati s tujskim prometom kot velevažnim činiteljem gospodarskega življenja in pokrajine. Za to potrebo morajo biti pripravljeni vsi činitelji, ustvarjajoči učinkovito

propagando, pred vsemi zlasti taki lepaki, ki morejo takoj vzbuditi zanimanje in privabiti potnika in obiskovalca.

Umetnike pokrajine opozarjamo, da naj bodo kompozicije v barvah pripravljene za reprodukcijo za tisk in da morajo biti 0,62 m širine in 1 m visoke.

Vsak umetnik lahko sodeluje s poljubnim številom del, mora pa svoj pristop sporočiti Pokrajinskemu poverjenstvu za tujski promet (Gledališka ulica 11) do 20. maja z označbo števila del in nazivov.

Lepi izdelki domače umetne obrti

Po zamisli in načrtu znsne propagatorice domačih izdelkov v modi in hišnem gospodarstvu ge. Marije Šarčeve so domači obrtniki izdelali okusen in času ustrezajoč krušnik krožnik, ki je obenem dekorativen in praktičen. Krožniki so izdelani v različnih velikostih in iz raznih vrst lesa, zato v različnih barvah, v dno so urezane k močvirski sklenjene roke, odane s simboličnimi, na vojni čas spominjajočimi ornamentami, na robu krožnika pa je napis: »Oče naš, kateri si v nebesih, dan nam danes naš vsakdanji kruh!« Na nekaterih krožnikih je tudi samo drugi del molitve: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!«

Krožniki so, kakor rečeno, izdelani iz raznih vrst lesa: iz belega javorjevega ali hrastovega, bolj temnega orehovega ali hrastovega, pa še hrusevega, bukovovega in češnjavega. Posebno živahni so oni, ki so postrojeni poslikani v stilu naše ljudske umetnosti. Skratka, vsakdo lahko dobi po svojem okusu krožnik, kakršen mu najbolj ugađa in kakršen se najbolj poda k njegovi ostali kuhinjski ali stanovanjski opremi. Prav zato je ta okusni domači izdelek tudi naš vsakdanji darilo ob najrazličnejših prilikah, ki bo gotovo vsakogar razveselilo.

V izloženem oknu Kleinove trgovine s steklom in slikami na Marijinem trgu so razne vrste teh lesenih spominskih krožnikov sestavljene v dekorativno malo razstavico, ki vzbuja pri pasantih splošno pozornost in se vidno vsem dopade. Omembe vredna je tudi originalna varnostna znamka. Je to ozko razpognjen romb, kakor je bil v prejšnjih časih tako priljubljen na naših starih hišnih vratih. V gornjem kotu je upodobljeno čuječe oko, pod njim so inicialke avtorice M. S., glavni del lika pa zavzema podoba srca z nageljnomo in napisom »Naše«. Tako je tudi ta varnostna znamka nadvse posrečen izdelek v duhu naše ljudske umetnosti in naših domačih tradicij.

Varnostna znamka in spominski krožnik znova izpričujejo neumorno delavnost gospe Marije Šarčeve na polju propagiranja domačih izdelkov v naših domovih.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE

formacije in smotrne izmene slovstvenih dobrin. Poslanstvo, ki mu ni mogoče odreči aktualnega pomena niti »dane la mlade, v meteuze evropske zgodovine.

A. G. Matoš o Jakopiču

V zvezi s posmrtnimi spomini na mojstra slovanskega impresionizma Riharda Jakopiča utegne zanimati, kaj je pisal o njem in tovariših že l. 1910. v zagrebški reviji »Savremeni« takratni vodilni hrvaški esejisti in kritik A. G. Matoš. Odloomek, ki ga navajamo, je posnet iz članka »Povodom izložbe Meduličev«, ki je ponatisnjen v 7. knjigi »Djela A. G. Matoša« (Zagreb 1938).

Med našimi slikarji — piše A. G. Matoš — so najboljši Slovenci. Jakopič gre tako daleč v svojem absolutnem kolorizmu, da žrtvuje vtisku barve celo jamejše konture figur. Manet je postal impresionist zaradi svoje nevedne roke; morda je tako pri vseh impresionistih, pa tudi pri Slovencih. Plastika jim ni nič, barva vse. Medtem ko je Jakopiču krajina takisto kot verski siže samo čisto kolorističen problem, ne glede na predmet, pa ništa J. a. m. in zlasti še Grohar impresionistična kolorista zaradi absolutizma barve, zaradi kolorističnega problema, marveč tudi, ker mislita, da je samo v tej maniri mogoče dati vse odenke, vse barvne skrivnosti zraka, pare, svetlobe, neba, zemlje in sonca. vse čudne spojine teh na videz disparatnih prvih, ki tvorijo krajino, naravo, sloven, ske, naše kraje, edin njihov siže. Njih umetnost je čist, najčistejši odraz zemlje, njihove in naše zemlje, na katero so priklopani kot pravi neizkoreniteni kmetje in tisti čudoviti slikarji v vasi Barbl. zonu v fontainebleauskem gozdu, umetniki, ki so živeli kakor kmetje, slikali kmečko delo ne glede na neuspeh in vrodajali silke kakor veliki. Iskreni, čudoviti Millet po 50 frankov podoba, ki je danes ne dajo niti za milijone.... Za nas je

Kronika

* Razpored za proslavo 9. maja. Vojno ministristvo v Rimu je izdalo natančen razpored za letošnjo proslavo 9. maja, ki se v Italiji slavi kot dan Vojske in obletnice ustanovitve Imperija.

* Odlikovanje generala Barbasettija. S kraljevim dekretom je bil na predlog Duca odlikovan s Savojskim redom general armadnega zbora grof Curio Barbasetti. General Barbasetti, ki je rojen v Orsare pri Puggli, se je že v decembru leta 1915 boril na bojišču pri Podgori in Pevni, kjer je dosegel čin podpolkovnika. Leta 1936, je bil povišan v brigadnega generala, v začetku sedanje vojne pa je prevzel poveljstvo divizije »Superba« na zapadnem bojišču. Spomladi 1942 je odstopoval na libijsko bojišče, kjer je napredoval v čin generala armadnega zbora. S svojim junaštvom pri Tobruku dne 13. in 14. septembra lanskega leta si je general Barbasetti pridobil toliko zaslug, da je bil zaradi njih odlikovan s Savojskim redom.

* Madžarski obisk v sedežu rimskega GUFa. Dr. Moricz Tesco, predsednik madžarskega zbora za zunanje zadeve, je te dni obiskal v spremstvu načelnika madžarskega kulturnega urada v Rimu dr. Tassya sedež rimskega GUFa, kjer so mu bili predstavljeni madžarski dijaki, ki študirajo v Rimu. Dr. Moricz je imel na dijakne neogovor, v katerem je najprej izrekel svoje zadovoljstvo, da je mogel obiskati Italijo, zato pa je izrazil svoje najvišje občudovanje za organizacijo GUFa, ki združuje vseučiliško mladino na italijanskem ozemlju.

* Smrt barona Langa. V Budimpešti je umrl v 67. letu svoje dobe baron Baldassar Lang, bivši feldmaršal avstroogrske vojske. Bil je predsednik madžarske sekcije medparlamentarne unije ter je opravljal tudi pošte predsednika madžarske parlamentarne komisije za zunanje zadeve.

* Stenografija je potrebna vsakomur! Novi poletni tečaj se prične 4. maja. Oddelek za začetnike in posebni nadaljevalni tečaj (debatna in parlamentarna stenografija). Porabite svoj prosti čas, da se priučite spretnosti, trajne koristi. Posebni tečaj tudi za strojepisje. Strojepisje in stenografija sta najpomembnejša praktična predmeta, potrebna v vsakem poklicu. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«. Demembranska 15.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 1. maja, ob 18.30: V času obiskanja. Izven. Zaključna predstava za šolsko mladino.

Nedelja, 2. maja, ob 15: V času obiskanja. Izven. Znižane cene od 15 kr navzdol. Ob 17.30: Jesen. Izven. Znižane cene od 15 kr navzdol.

Premiera D'Annunzijske pastirske tragedije »Jorijeva hila«. Vsebinsko je tridejanske drame, katere dejanje se godi v Abruzzih, ima za snov konflikt med ljubozno in ljudskimi tradicijami, katerih žrtev postane dvojje mladih ljudi. Delo je režiral Milan Skrbinašek, prevod je dr. Gradnika. Premiera bo v drugem majskem tednu.

OPERA

Sobota, 1. maja, ob 18: Trubadur. Izven. Gostovanje tenorista Josipa Gostića, člana zagrebške Opere. Cene od 20 kr navzdol.

Nedelja, 2. maja, ob 10.30: Sirota Marko. (Obuti maček). Zaključna predstava za Gili. — ob 16: Janko in Metka. Izven. Cene od 28 kr navzdol.

Zadnje gostovanje tenorista J. Gostića. Danes se bo posloval naš odlični gost v partiji Manrica v Verdijski operi »Trubadur«. Njegovo vsakokratno gostovanje je pri nas praznik pevskih in igralske kulture in zapušča vselej globok vtis. Manrico je partija, ki jo poje pri tem gostovanju prvič pri nas. Z njo bo obogatilo občinstvo za novo veliko doživetje. Poleg Gostića bomo slišali pri tej predstavi prvič kot Azuceno Elzo Karlovec. Sopransko partijo Leonore bo pela Heybalova, grofa Luno — Janko, Ferranda — Lupaš, Ines — Barbičeva, Ruiza — Kristančič. Dirigent: A. Neffat, režija in scena: C. Debevec, zborovodja R. Simoniti.

sneg in nežna ploskev puste zemlje enolična in nevesela, tako rekoč brezbarvna. Poglejte te slovenske snegove, polne od tenkov in nekega globljega življenja, pa utegnute odkriti, da je zunaj v naravi vse, vse lepo in da bo pravo umetniško oko z božanskim darom simpatije našlo v ledu severnega tečaja tako lepoto, kakor v palmirskih in andaluzijskih barvah, lepoto, ki je tem krasnejša, ker se ne vsiljuje in je vidna samo izbrancem. Slovenska umetnost je prava demokratska in naturalistična poezija. Kakor Millet, je Grohar pokazal na neki slikli »vzvišen gib Sejalca« (Hugo), vendar v rafinirani naravi, ki ni primitivna in preprosta v barvah, kakor polja barbilzonskega slikarstva, marveč je pravi kemijski lonec vseh mogočih barv, odtenkov, tonov in vrednosti; v njem so Človek, Kmet, Sejalca, Delo samo močnejša harmonija v veliki pastoralni zraku, luči, svitanja, zemlje in neba, v sveti simfoniji krajine, narave, »monosac«. Ta krasna, skoraj bi dejal religiozna slika me preseneča bolj kakor vse druge na tej razstavi: ta Sejalca, Delavec, Kmet je tu edino delo iste umetnostne veljave kakor Meštrovičev. Je velično delo in Grohar je tu velik umetnik. S tem ne mislim podcenjevati Jame in Jakopiča, ki nimata slike s tako koncentriranimi vsemi svojimi odlikami, kakor jo ima ta čudni Grohar. Med vsemi našimi umetniki so ti Slovenci najvestnejši. Brez fraz. O laži ni niti sledu. Zato so si podobni med seboj, prav kakor Millet, Rousseau in Daubigny, ki so obudili od mrtvih holandski pejsaž in postali očetje modernega. Iz teh slik, prav kakor iz Kovačevičevih, vidimo, koliko ljudi Slovenec svojo zemljo. Iz antizidne, asketskega, neplodnega spiritualizma se spet vračamo k zemlji. Materija se zdi neumna in mrtva tistemu, ki ne razume. Slikar se pogovarja z njo brez nased, zato se vedno, ko gledam Vidovičeve slike, spominim besed Gustava Moreaua: »Slikarstvo je navdušenje molčanec«.

* V Solunu so odprli italijansko kulturno sekcijo. Iz Soluna poročajo, da so te dni tamkaj otvorili italijanski kulturni krožek. Otvoritvenih svečanosti se je udeležil generalni konzul Italije v Solunu, tajnik krajevnega fašija, predstavniki italijanskih vojaških oblasti ter člani italijanske kolonije v Solunu. Navzdog so bili tudi predstavniki Nemčije in Rumunije. Italijanski konzul je imel govor, v katerem je poudarjal univerzalnost in veličino italijanskega genija.

* Dan Nizze v Italiji. V petek, 30. aprila, so v Italiji proslavili garibaldiske zmago na francoskim vojaškim oddelki, ki so oblegali Rim leta 1849. Na Janikulu v Rimu se je vršila spominna slavnost. Pri tej priliki je bila blagoslovljena tudi zastava nacionalnega direktorija skupin iz Nizze.

* Neobjavljena D'Annunzijsva pisma. V prihodnji številki revije »Primito« bo objavljenih 10 doslej neznanih D'Annunzijskih pism. Pisma izvirajo iz pisateljeve mladosti, lahko bi rekli infantilne dobe, med leti 1881. in 1882, ko je bilo D'Annunzio 14, oziroma 15 let. Pisma je napisal D'Annunzio na toscanskega profesorja Francesca Dinija.

* Zaključek operne sezone v milanski Scali. V petek 30. aprila se je zaključila letošnja operna sezona v milanski Scali. Zanj predstava v letošnjem vršnem redu je prinesla Verdijsvo »Traviato«. Operno gledališče bo sedaj prekinilo poslovanje, predvidenih pa je še pet koncertov, ki jih bodo dirigirali znameniti italijanski in nemški kapelniki.

* Sestanek dijakov pod orožjem, ki so se vrnili z ruskega bojišča. V Milano je bil te dni senčnik vseučilišnikov, ki so trenutno pod orožjem ter so se vrnili z ruskega bojišča. Sestanek je bil v palači Revolucije ter ga je sklicala pristojna sekcija GUFa.

* Siletni rešitvi. Pred dnevi je padla nekakšna letnika deklica v Ferrari čez ožnični most v prekop Bologna. Zadevca se je potapljati in vpiati na pomoč. Njene klice je slišal siletni Giovanni Mezzadri, ki je navzli svoji starosti plin v vodo in otel deklico iz kanala. Mezzadri živi v domu za onemogelce starce v Ferrari.

* Zaradi lažne prijave je moral v koncentracijsko taborišče. Kvestura v Piacenzi je zaprla 35letnega posestnika Artura Bisi iz Borgonova. Bisi je opravljal tajniške pošte pri krajevni organizaciji kmetov ter je oddal lažno prijavo o žitnem pridelku na svojem posestvu v preteklem letu. Oblegli so ga na način državi 18 stotov žita. Oblietli so oredje, da mora Bisi v koncentracijsko taborišče.

* Vdova ima 7 sinov pri vojakih. V Napoli živijo vdova Giuseppina de Semine. Žena ima sedem sinov, ki so vsi pri vojakih. Eni so častniki, drugi podčastniki ter služijo deloma pri mornarici, deloma pri pehoti in letalstvu.

* Nad 23 milijonov za ljudska stanovanja. Ne glede na vojne razmere je bila vnesena v državni proračun za leto 1942-43 postavka 23 milijonov 720.000 lir za zgraditev ljudskih stanovanj. Od te vsote se bo porabila 21.750.000 lir za stanovanja državnih uradnikov, 1.300.000 lir pa prejme avtonomni fašistični zavod milanske pokrajine kot podpora za svoj gradbeni fond.

* Iz morja rešen deček. V ponedeljek je padel s pomola Audace v Triestu v morje Piero Blochi, ki se je igral na nabrežju. Otrok se je začel potapljati. V bližini na straži stoječi vojak je začel vpiati na pomoč ter priklical mladeniča Bruna Apollonijs, ki je brez pomisleka skočil v vodo in rešil otroka, ki se je že potapljati.

* Požar uničil prostore »Titanus filma« v Rimu je te dni nastil ogenj v prostorih kinematografske družbe »Titanus Film«. Prostor se nahajajo v bližini vile Farnesine. Gasilci so prispeli takoj na kraj nasreče in začeli gasiti, vendar niso mogli preprečiti, da ne bi požar uničil trdnjanskega skladišča za filme. Gmotna škoda je velika, človeških žrtev k sreči ni bilo.

* Na smrt obsojen poštar. Od konca junija lanskega leta do začetka januarja letos je 33letni poštar Viljem Dirnbauer iz Arzberga ukradel 21 vojnih pošiljk in vsebino, v glavnem tobak, pridržal zase. Čeprav je mož vele, da se tatvine vojnih pošiljk najstrožje kaznujejo, s krajo ni odnehal sodišče v Gradcu je zdaj Viljema Dirnbauerja obsodilo na smrt.

Revija »Croatia«

Oktober 1. 1941 je začela izhajati reprezentativna, inozemstvu namenjena revija »Croatia« (Hrvatski bibliografski zavod Zagreb). Njenih pet zvezkov, ki leže pred nami, pričuje o prizadevanju založništva in uredništva (Pavao Tijan), da s poudarkom tradicionalnih in kulturnih, zlasti še umetnostnih vrednot in značilnosti prikaže svet sedanosti in preteklosti naroda, ki izvori Neodvisno Državo Hrvatsko. Časopis tiska »Tipografija«, nedvomno najbolj znanj tiskarsko podjetje v tej državi saj je že z nekaterimi prejšnjimi tiskovnimi izdanki, da je v grafično-tiskarski umetnosti na veliki višini. »Croatia« objavlja članke in verz v italijanskem, nemškem in francoskem jeziku in je obilno ilustrirana, delno tudi z večbarvnimi reprodukcijami na posebnih prilozhah. Če upoštevamo razmere in potrebe vojnega časa ter se oziroma predvsem na kulturno vsebino teh petih zvezkov, moramo priznati, da je »Croatia« kulturno-propagandni časopis nespornne kvalitete. V njem najde mozemski bralec obilno zanimivega gradiva o hrvatski državi, o bitju in žitju njenega ljudstva, predvsem pa doneskov iz hrvatskega duhovnega življenja. Med prevodi iz hrvatske poezije, pripovedne proze in esaja omenjamo predvsem italijanski preprev Nazorovega »Medvedja Brundža« (Lorso Brundo), ki je medtem izšel v četrti in v knjižni izdaji, nemški prevod Budakove novele, francoski prevod Gjaljske proze »Božična noč«, dalje primere Vidovičeve in Domaničeve poezije v nemškem prevodu nedavno umrle Marte Svirglje, Matoševe esaje o Zagrebu, Salvinijsve prevode iz spisov Slavka Kolarija, francoski prevod pravilnice Ivane Brlić-Mazuraničeve itd. Izmed ostalih važnejših prispevkov najopozorimo na Ljubo Babića italijanski pregled hrvatske umetnosti, pisatelja Milana Begovića v nemškini spsane »Spomine na Hamburg«, Ljubomira Marakovića nemški esej o pesniku D. M. Domaniću, pa na študijo o umetnosti Dinka Simonovića.

Posebno lep je peti zvezek »Croatie«, posvečen v glavnem Zagrebu. Medtem ko najdeš v drugih zvezkih reprodukcije znamenitih del

IZ LJUBLJANE

Prodaja mesa na odrezek »C«

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto 1. maja t. l. potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti odvzemu odrezka »C« navadnih živalskih nakaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani:

70 gr svežega govejega mesa in 30 gr prekajenega govejega mesa.

Cena prekajenemu mesu bo Lir 25.— za kg.

Zavodi, ki prejemajo racionirana živila na posebna nakazila, morajo mesarjem predložiti potrdilo Mestnega preskrbovalnega urada.

u— Novi grobovi. V častitljivi starosti 92 let je doživel ga. Cecilija Wintrova. Blago pokojnico so spremili k večnemu počitku v četrtke popoldne k Sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje upokojene državne železnice in večletni potnik trdnice Vok g. Franjo Gornji. Za njim žalujejo soproga, sin, hčerka in drugo sorodstvo. Pogreb blagodejnega pokojnika bo v soboto ob pol 16, iz kapele sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Umrla je posestnica v Š-bru pri Mariboru ga. Marija Hudecova. Zapuščila sina dr. Mihaela in drugo sorodstvo. Blago ženo so pokopali 26. aprila na domačem pokopališču. — Pokojnik naj bo ohranjen blag spomin. Njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sočutje!

u— Vreme po naročilu. Letos imamo vreme takšno, kakor si ga pač želimo. Ko smo že naveličani sonca in kadar vrtarji in kmetje že prehitijo tarnačo, da bo suša uničila pridelek, tedaj samo malo pogodimo in naslednji dan že blagodejno rsi z neba. Ker pa mokrata razen posevkom na polju nikomur ne da dobro, zlasti ne, če ima strganje čevlje, si hitro spet zaželim suhega, sončnega vremena. Sikoro na misel nam ne pride, da bi bili lahko za daljšo dobo zanj prikrajšani. Po četrtkovnem deževju, ki je bil res dobrodošel, smo si za naslednji dan zaželeli sonca in imamo ga. Do polnočja je vse na pokrajino gosta moga, potem pa jo je sonce razgledalo in spet nas ogreva s svojimi toplimi žarki. Ker je po višje ločilih krajih med dežjem nalezaval tudi sneg, smo se bali snega, ki pa je na splošno zadovoljstvo ni bilo. Živo srebro je v petek zjutraj padlo samo na 3 stop. C nad ničlo.

u— Najnovejša številka »Italije«, tromeščnika za turizem, objavlja poleg drugega zanimivega gradiva loke znamenitost v italijanskih gorskih predelih, članek o Lignju, sestavek o starem porcelanu v Italiji, članek in slike o ljudeh in nošah v Molisani, ilustriran sestavek o domačinskem delu na kmetih, članek in slike iz Umbrije, članek o pastirskem življenju v piemontskem Fenisu, sestavek o ljudski umetnosti v Abruzzih ter razne turistične beležke. Revijo izdaja Enit, letna naročnina za Italijo znaša 30 lir.

u— Specialne strokovne Instrukcije za gimnazije in meščanske šole. Za malo maturo v vseh predmetih pripravljamo dijake in dijakinje 3. in 4. razreda gimnazije in 4. razreda meščanske šole. Učni honorar nizek! Poučujoči profesorji, strokovnjaki. Informacije in prijave vsak dan dopoldne ob 9. do 12. in popoldne ob 4. do 6. Musolinjeve (Kongresni) trg 2, II. nadt. Srečišče mesta!

u— Koncert na dveh klavirjih, ki ga bosta izvajali pianisti Marta Bizjak-Vajalo in Silva Hrašovec, bo v petek, 7. t. m. ob 7. zvečer v mali filharmonični dvorani. Na sporedu imata skladbe za dva klavirja, ki so jih napisali skladatelji Clementi, Terežin, Piccini, Chopin in Pfeifer. Obe naši umetnici sta se že ponovno uveljavili na koncertih za dva klavirja, zato opozarjamo na njun ponovni koncertni nastop s popolnoma novim sporedom. Predprodaja o ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

u— Dijaki in dijakinje raznih zavodov, zlasti tisti oni, ki letos ne obiskujejo šole, imajo priliko pridružit se strojepisu ali stenografiji. Novi poletni tečaj prične dne 4. maja. Eno- dvo- in trimesečni strojepisni tečaj! Začetni in nadaljevalni stenografski tečaj! — Pouk dopoldne ali popoldne po želji obiskovalcev. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobrnska 15.

u— Pred zaključkom Debenjakove razstave. Druga kolektivna razstava del akad. slikarja Riharda Debenjaka bo odprta samo še danes in jutri. Mladi umetnik je postavil

hrvatskih slikarjev, so v tem zvezku izbrane umetnostne in zgodovinske slike vedat in življenja glavnega mesta. Tu so ponatni eni tudi odliki iz dveh francoskih potpisov o Zagrebu. D. Szabo piše v italijanskem o umetnosti Zagreba v teku zadnjega stoletja. Lj. Wiesner v nemškini o pesniku Zagreba A. G. Matošu. I. Horvat pa je prispeval esej »Die Seele Zagreba« (Dusia Zagreba). Barvne ilustracije so tu prav posebno razkošne. Zvezek bo vzbudil vsem ljubiteljem nostalgije za krasnim mestom v zavetju Zagrebske gore.

ZAPISKI

»Trubadur« z Gostičem

V četrtke je gostoval — zopet v razprodanem gledališču — kot Manrico v Verdijskem »Trubaduru« solist zagrebške opere Gostić. Gostovanje v Ljubljani lahko označimo kot Gostićovo osebno zmago in tako močno afirmacijo njegovega sposobnosti, kakor je ni še nikdar dosegel na deskah gledališča, v katerem je bil začel pred mnogimi leti svoje umetniško kariero. Gostić se je med tem v Zagrebu izpopolnjeval in je tudi na tujih odrih izdatno uveljavil kvalitete svojega glasu in petja. Kot Manrico je mogel prav posebno pokazati, v čem obstoji njegov napredek: Predvsem v trdnem izražanju njegovega glasu, ki je sicer ohranil vse tiste svetle tone, kateri so vedno označevali njegov izrazito lirčni tenor, vendar jih je razširil in poglobil ter se temneje približal dramatičnemu tipu tenorske partije; dalje v tehniki petja, v obvladovanju njegovih muzikalnih in estetskih zahtev, v niansiranju glasovnih tonov do fines in elegancije, kakor je pri tenoristih ne opažamo baš pogosto. V vsem je Gostić dozorl v pevača, ki bo lahko trdna umetniška opora vsakemu zahtevnemu gledališču. Tudi igralstvo je dokaj pridobil, čeprav v tem pogledu še vedno ni in najbrž ne bo enakovreden svojemu pevskemu valeuru. Na četrtkovni predstavi »Trubadurja« je občinstvo Go-

na ogled 58 olj, grafik in risb in je s svojim nastopom vzbudil živo pozornost med ljubitelji domače upodabljajoče umetnosti. Razstava je v zgornjih prostorih Obesne love galerije. Ogled dopolne in popoldne.

u— Instrukcije — Novi (Turjaški) trg št. 5, III. Za razredne, privatne, nježe in višje tečajne ter završne izpite na sretnje in strokovnih solah pripravljamo dijake za nizke honorar trikrat po dve uri tedniško. Instruiramo tudi dijake v vseh predmetih po dve uri dnevno. Prijave vsak dan ob 8. do 12. in od 11. do 13. Novi (Turjaški) trg št. 5-III. Instrukcije.

u— Večer prave, čiste umetnosti nam bosta nudila dva najodličnejša naša koncertanta pianist Anton Trosi in violinist Jan Štala. Združena v Ljubljanski komorni duo bosta koncertirala v ponedeljek 3. t. m. zvečer ob 19 v veliki filharmonični dvorani. Izvajala bosta štiri sonete, ki so jih napisali: Tartini, Mozart, Vonačka in Szymanowski. O skladateljih Vonački in Szymanowski smo že spregovorili nekaj besed, Danes opozarjamo na delo Tartinija in Mozarta. Oba skladatelja imata izreden pomen v glasbi. Prvi po svoji virtuoznosti in izredno plodovitem glasbenem ustvarjanju, še večji pa je pomen nesmrtnega Mozarta, ki je v svojem razmeroma kratkem življenju in ustvarjalni dobi pokazal tako neizmerno bogastvo melodijskega, da ga ne moremo primerjati z nobenim drugim skladateljem. V vseh svojih delih je izredno globl in izrazu, absolutno gotov v stilu, ki je tako značilen, da je edinstven kot Mozartov stil, vsa njegova dela pa kažejo tudi izreden fin okus mojstra. Sonata za violino in klavir, ki je bosta izvajala naša umetnika, je v D-duru in ena izmed najlepših 42 Mozartovih sonat, ki kaže vso gracioznost Mozartovega stila. Lahko rečemo, da je ta Sonata najbolj mozartovska. Na koncert, ki bo nudi izreden umetniški užitek, opozarjamo. — Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

u— Prodaja makulturnega papirja. Italijanski Rdeči križ, avtonomna sekcija v Ljubljani, bo postopoma prodajal makulturni papir (akte, knjige itd.). Interesenti naj predložijo za tekoče leto obvezne poudbe z navedbo cene za kg do 10. maja t. l. v pisarni I. R. K., ulica Arrielle Rea 2 II. Nakladanje, prevoz in razkladanje papirja v raznih krajih v območju Ljubljane gredo na stroške kupca.

u— Premog in drva pri trdnici »Gori v o«, Karlovska 8. Lastnik Lojze Jeraneč mlajši.

u— Nesreče. Na cesti je padla in si zlomila desno nogo 72letna postržnica Franja Čadeževa z Ljubljane. Z zlomljeno desnico je jekala zdravniške pomoči v bolnišnici 15letna hčerka posestnika Zofija Bračdava iz Kirke, ki je padla s kolesa. Pri padcu po stopnicah si je poškodovala levico 77letna zaslužnica Marija Zajčeva iz Ljubljane. 21letna delavka Jožefa Sodnikarjeva iz Loga se je pri padcu potokla po rokah. Desno si je zlomila 76letna žena upokojenega železničarja Cene Zrimškova iz Ljubljane. Ponesrečenec so nudili zdravniško pomoč v ljubljanski splošni bolnišnici.

Z Gorenjskega

Reševalna služba samo v najnujnih primerih. Beljaški okrožni vodja Rdečega križa je na prebivalstvo izdal poziv, da bo zaradi pomankljivega pogonskih sredstev samo v najnujnejših primerih mogoč prevoz bolnikov z avtomobilom. Samo z zdravniškim nakazilom bodo reševalci smeli bolnika prepeljati z avtomobilom. Zdravnik pa bo za nužnost vsakega primera moral jemčiti.

Zaprisega pomočnik Rdečega križa. Po zaključku izobraževalnega tečaja za aktivno službo pri nemškem Rdečem križu je bilo v Beljaku zapriseženih 33 pomočnikov. Pred prisego je zbrane nagovoril okrožni volja in jih poučil o njihovih dolžnostih. Potem so med žene razdelili spominske spenke. Nazadnje je govoril o službi pri Rdečem križu dr. Lukeschitz.

Traktor ga je do smrti povozil. V Bruggenu na Koruškem se je zgodila nesvada smrtina nesreča. 55letnega čestarja Ivana Wukenitza je povozil traktor in ga tako hudo poškodoval, da je kmalu po nesreči umrl.

Svojo sosedo je okradel. Med tem ko se je sosed 27letne Pavle V. iz Podroščice nekaj časa mudila v celovski bolnišnici, si je Pavla preskrbel ključ od njenega stanovanja in ji v teku dobrih dveh mesecev odnesla večje količino živil. Tatlica se je pregrešila tudi še drugje in je bila zdaj pred sodnikom obsojena na 5 mesecev zapora.

stiča odlikovalo s tolikim aplavzom, kakor že dolgo ne nobenega pevca. In v naprej razprodana druga predstava »Trubadurja« je v nemali meri izraz pozornosti in zanimanja za Gostića in njegovo umetnost.

Tudi sicer je bila predstava v Debeveci režiji in pod Neffatovim muzikalnim vodstvom lepa in zaradi svoje izenčenosti v vsem učinkovita. Med solisti so se odlikovali Heybalova kot Leoncia, Golobova kot Azucena in V. Janko kot grof Luna; na novo se je simpatično uveljavil Lupaš kot Ferrando.

Zmagovita »Prodna nevesta«. Prški listi so nedavno pisali o 1600. predstavi Smetanove »Prodne neveste« v otondem Narodnem divadlu. 1500. predstava ljubljanske opere je bila 22. oktobra 1940, odlej se je število zopet povečalo za 100. Novo javljeno predstavo je dirigiral v prenapolnjenem velkem gledališču Václav Talich, čigar muzikalno vodstvo je v tistilo v zadnjih petih letih markanten značaj večini predstav teh oper na reprezentativnem češkem odru. Majenko igra sedaj Marie Budkova, Janika Jaroslav Glech, Kecalja ga Vilém Zitka.

Bibliofili v dobrodelnost. Iz Pariza poročajo, da je znani igralec in pisatelj Sacha Guitry izdal knjigo z naslovom »Od Ivane D'Arcove do Philippa Petainna«. Knjiga je sestavljena iz prispevkov mnogih francoskih umetnikov in pisateljev. Izšla je v bibliofilijski izdaji, v 600 numeriranih izvodih, in sicer izvod po 25.000 frankov. Izkupilec je namenjen v dobrodelne svrhe. Že dva meseca pred izdajo knjige je bila razprodana polovica naklade in nabranih nekaj čez šest milijonov frankov.

Knjižna produkcija na Madžarskem. Kakor beležijo madžarski listi, je v tej deželi vojna vplivala ugodno na knjižno proizvodnjo. L. 1941. je izšlo na Madžarskem 9842 knjig. Štirikrat več kakor v prejšnjem letu, kar je verjetno tudi po-

Spodnja štajerska

Uvedba osebnih izkaznic. V uradnem listu šefa civilne uprave za Spodnjo štajersko je izšla odredba, po kateri morajo v trboveljskem in brežjakem okrožju vse osebe, stare nad 15 let, imeti osebne izkaznice. Kdor doslej še nima osebne izkaznice, mora pri pristojnem policijskem uradu takoj zaprositi zanj.

Novi grobovi. V Novi vasi pri Ptuju je umrla 76letna Marija Sitenfrei, v Spodnji Hajdini 78letna Kunigunda Zupančič, v 72letni Martin Zupančič, v Ptuj 33letni Franc Osvald, pri Sv. Urbanu pri Ptuj 45letni Anton Kovačič. Nadalje so umrli v Celju 73letna fotografinja Julija Martinjeva, v Mariboru pa Terezija Čebokijeva, hišna posestnica Elizabeta Glumatzova, stara 75 let, in 72letna Karolina Bergmanova, po rodu Ružičkova. V St. Ilju je umrla 77letna vdova orožniškega stražmojstra in posestnica Terezija Seškova, rojena Kočbekova, v Ljubnem v Savinjski dolini pa gostilničar Ignac Fludernik. — Na vzhodni fronti je padel grenadir Stanislav Kioščnik.

Benarna pisma je kradel. Pred kazenskim sodiščem v Gradcu se je moral zagovarjati železniški uslužbenec Hubert Schöff iz Špilja. Obtožene si je prilastil dve denarni pismi v vrednosti 3328 mark in srebrno cigaretno dozo. Schöff je bil obsojen na 6 let robije.

Uvedba letalske zaščite na Spodnjem štajerskem. Uradni list šefa civilne uprave na Spodnjem štajerskem je v zadnji številki med drugim objavil tudi odredbo o uvedbi letalske zaščite na Spodnjem štajerskem. Odredba stopi v veljavo dva tedna po objavi.

Slovesen krst v Mariboru. Krajevna skupina za Maribor-mesto je obhajala slovesen krst Helge Neubauerjeve, Gerlinde Novakove in Inge Povodnove. Pevski zbor je prepeval pomladne pesmi. Dekleta so materam izročile šopke cvetlic, volja krajevne skupine pa knjižna darila.

Nepobojljivi kolesarski tat. Da bi prišel brez truda do denarja, je začel 21letni Anton Pavlič iz Zgornje Radgone kradati kolesa. Od oktobra do decembra lani je vsega skupaj ukradel 11 koles. Zaradi tatvine se je moral zagovarjati pred sodiščem, ki ga je kot ljudskega škodljivca obsodilo na 7 let robije.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z vseh trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moka 3.90 lire za kg; enotna pšenčna moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki robanci (žanjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; trda razžagana drva 40 lir za stot; enotno milo, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

ISČEMO ZA TAKOJ:

Med bitkami

Uradno inspirirana »Frankfurter Zeitung« z dne 18. aprila objavlja naslednji zanimivi članek o položaju in pripravi na bojišči:

Ti dnevi so polni napetosti in pričakovanja. Valovi zimskega boja so uplahnili, za skupimi besedili vojnih poročil pa se naravnost čuti, kako se nasprotniki povsod na svetu pripravljajo za naslednji udarec. Kdaj bodo padli udarci in kje bodo padli, to je skrivnost, ki jo vedo samo najvišji krogi generalnih štabov. Seveda pa ta skrivnost zanima vsakogar. Pomlad je, doba aktivne nemške vojaške pobude v treh sledečih sli. Da bo tako tudi v letošnjem letu, je izven dvoma.

Nemčija in njeni zavezniki umajo za seboj hudo zimsko borbijo, ki je imela namen, da jih zlomi. Boljševsko vodstvo je že vnaprej izdalo geslo, da je treba v prvi vojni zimi nemški nalet zaustaviti, v drugi pa nemsko fronto zdrobiti. Ni dvoma, da so boljševiki imeli v načrtu za zimsko zimo, južni del nemškega vzhodnega bojišča zmeti ter skozi to odprto vrzel vdreti v celo postojanko ter jo omajati. Ogromne so bile sile, ki so jih zastavili za doseg cilja. In ogromna je bila tudi nevarnost. Ta nevarnost je odstranjena, toda z najtežjimi napori, z grenkimi izgubami, vendar pa je uspeh dosežen. K temu skupnemu načrtu spada tudi izkrcanje Američanov in Angležev v Francoski severni Afriki. Če je bil ta načrt v smislu dogovora, o tem danes lahko še dvomimo. Vsekakor pa so Anglosasi imeli željo, da bi svojo akcijo izvršili ob istem času, ko je bila sovjetska zimska ofenziva v teku. Akcija v severni Afriki je bila zamišljena samo kot predigra in uvod za izkrcanje v Evropi. Če bi se bilo boljševikom posrečilo, kar so napovedovali, so hoteli tudi Angleži in Američani pri zlorabi Osi priti o pravem času na prizorišče. Kaj bi bil pomenil anglosaški naskok proti južni evropski fronti n. pr. v januarju letošnjega leta, ko so divjali tudi boji pri Stalingradu in Harkovu, tega si ni mogoče lahko predvideti. Ta predstava pa daje pojem o storitvi nemških in italijanskih vojsk v severni Afriki, vojsk, ki zaposlujejo že nad pol leta sovražnika na ozemlju, kjer je hotel izvesti bliskovito-mo pohodu podobno dogodivščino, oziroma pospeket nemškega podviga na Norveškem. Odpor na vzhodu ter v Afriki sta pridobila za Oso mnogo dragocenejšega časa, ki je bil izrabljen za organizacijo rezerv na način, ki si ga niso ljudje niti v Nemčiji utegnili predstavljati.

Takšne vesti se pojavljajo vedno tedaj, kadar se slišijo iz Moskve klici po razbremenitvi ter je treba sovjetskemu zavezniku dopovedati, čemu se ni mogoče zastaviti moči v njegovo razbremenitev. Takšne vesti spadajo v kategorijo živčne vojne ter so tipične za prehodno dobo, v kakršni živimo sedaj.

Ni se mogoče reči, če se bo Angležev in Američanov polotli samomorilni pogum, da si ustvarijo močističe na ozemlju, kjer so vojaške sile Osi nastopile k svoji obrambi. Vsi majhni poskusi do velikega poskusa pri Dieppu kažejo, da si na tej podlagi ni mogoče ustvariti poga. Preostane pa vprašanje, kaj so se ljudje naučili iz porazov. Objave o nemškem braniku na Atlantiku niso prazen zvok. Na vsak način je zelo prozorno, če slišimo iz švicarskega opazovalca, ki pravi, da kdor hoče vplivati v hišo ni treba, da bi ravno vdri skozi trdo zaprta vrata pri vzhodu. Lahko se plazi okrog hiše tako dolgo, dokler najde neke odprta kakšna stranska vrata ali pa okno v kleti. Naj si bo temu že kakor hoče, pripravljen je treba biti na vse, kajti da si strahovanje z letalskimi napadi ni podredilo nemške borbene morale, to so Angleži morda že uvideli, če pa tega še niso storili, bodo morali uvideti. Ker se nahaja del sovražne borbene sile izven našega posrednega dosega, je moralo priti tako daleč, če bi se bila nemška moč širila na vse strani, tako se glasi upanje sovražnikov Nemčije, bi se bilo vse skupaj nekega dne razpadlo kakor napuhnjena žoga iz gume. Potem ko je Os razširila svojo moč v takšni meri, da ji sedaj zasedeno ozemlje zadostaja za potrebno oskrbo, ne preostane nič drugega, kakor da sovražniki skušajo njeno telo stresti. To pomeni nov položaj za nemško vojno vodstvo, čeprav ne tega, kakor se stvar tolmači v inozemstvu, da se je Nemčija odločila za defenzivo na vseh točkah ter za obrambo v načinu vojevanja. Na morju se je novo leto borbe že začelo z najboljšimi obeti.

Kar so pa drugi dosegli, ne pomeni, če pogledamo na Evropo, to zanje niti zopetne osvojitve prejšnjih postojank. Nekoč so stali na Maginotovi liniji in v Belgiji, nekoč so ogrožali iz Jugoslavije skoraj neposredno Dunaj. Danes je do tam dolga pot. V Afriki so osvojili to, kar so že nekoč imeli, Maroko in Alžir, s tem pa so še vedno v predvorju Evrope in za odskočnico v Tunis — če je Tunis takšna odskočnica — se morajo še vedno boriti. Če bodo prej ali slej

nastopili z ofenzivo, tedaj vemo — in tudi oni morajo to vedeti — da je Evropa pripravljena. Pred njej ni braniki in trdnjavami bo marsikdo obležal mrtev. Kadar pa bo ta nalet ustavljen, kadar bo sovražnik svoj material zapravljal in človeška življenja potratil, tedaj bo doseženo novo pomembno poglavje sedanje vojne.

Popolnoma podoben položaj, kakor se kaže na evropskem bojišču, se je izoblikoval tudi v vzhodni Aziji. Tudi japonski zavezniki si je zagotovil življenjski prostor, ki zadostuje njegovim neposrednim potrebam. Tudi on se je, vsaj zaenkrat, ustavil, da ne bi svoje možnosti preveč izrabil. Tudi on čaka, če in kje bo sovražnik poskušal omajati njegovo pozicijo. Toda tudi od njega je pričakovati vsak trenutek novega nevarnega sunka. Protinapad sovražnikov Japonske v vzhodni Aziji je bil doslej razmeroma šibak v primeri z napotom, ki so ga sovražniki Osi postavili proti silam Osi v Afriki. V dolgomesečnih borbah so slednji Američani zopet zavzeli enega izmed številnih otokov, ki so padli v japonske roke. Toda Roosevelt je uvidel, da tako ne gre. Najnovejša poročila nasprotnikov z bojišča na Tihem oceanu nedvoumno kažejo, da ni posestno lastništvo Guadalcana-ra splošnega položaja v ničemer spremenilo. Japonsko ogrožanje je prav tako, kakor je bilo prej, iz Indije je skušal maršal Wavell izvršiti sunek, da bi zopet odprl birmansko cesto in vzpostavil promet s Čungkingom. Ta stvar je zelo počasi napredovala, slednjič pa se je že v začetku prve stopnje razvoja zrušila.

.. MLADO JUTRO ..

Babica pripoveduje

Tih zimski večer je. Burja se podi po vasi in zaganja v skrbno zaprta okna. Pri Bregarjevih predice predejo na starih kolovratih. Živahno se pogovarjajo. Vesele so, da so v topli izbi. Soba medlo razsvetljujejo trske. V kotu, pod razpelom gori večna luč. Na zapečku sedi stara mati. Ob nogah leži njena vnučka Janeček in Anica. Stiskata se k babici in gledata na veselo življenje pod seboj.

»Povej nama kako povest,« zaprosi Janeček babico.

»Dajte, dajte, mati!« zaprosijo tudi predice, ko slišijo dečkovo prošnjo.

»Katero pa?« vpraša starika.

»Tisto, ki je najlepša,« odgovore v zboru vsi, ki so v izbi.

»Poslušajte! Nekoč, pred davnimi, davnimi leti sta živela na svetu dva dečka. Njuni starši so bili ubožni. Nekoč se je pri delu ponesrečil oče. Kmalu je umrl za poškodami. Mati je sedaj še z večjo vno-mo služila. Toda delo je bilo za njeno šibko telo prenaporno. Tudi ona je zbolela in umrla. Dečka sta osirotela.

»Kam naj greva? Kaj naj sterva?« je vprašal mlajši Jože svojega, starejšega brata.

»Pojdiva k čaravnicu, ki prebiva na vrhu Čarobne gore! Ona nama bo svetovala,« mu je odgovoril Janeček.

Tudi Jože je bil zato. Krenila sta proti čaravničnemu domovanju. Hodila sta ves dan. Sonce je neumljeno pripekalo. Zemlja je bila razpokana in željno je prosila Stvarnika, naj pošlje vsaj kapljico vode. Zadnje zelene bilke so se sušile na vročem soncu. Žejna, lačna in utrujena sta dospela do koč, v kateri je prebivala čaravnica. Janeček je boječe potrkal na stara, trhnela in črvena vrata.

»Kdo je,« je z odurnim glasom vprašala čaravnica.

»Dva uboga dečka. Žejna in lačna sva. Prišla sva vas prosit za svet,« je s trepetajočim glasom odgovoril Janeček.

»Le naprej, le naprej!« je čaravnica s prijaznejšim glasom povabila dečka, naj vstopita.

Vstopila sta. Zagledala sta majhno iz-bico. Miza, na kateri je imela čaravnica veliko, črno z zlatom okovano knjigo je bila na pol podrti. Na ognjišču je gorel majhen ogenj. Nad njim je visel od sij črnel cinast kotliček. V njem je bila skrivnostna rdeča tekočina.

»Strup,« je pomislil Jože. Zagomazelo mu je po telesu. Najraje bi jo popihal do-mov. Na rami je imela čaravnica velikega črnega mačka. Lizal je ostudni, z bradavicami posejan čaravničini obraz. Tudi čaravnica je zvedavo opazovala oba dečka. Naposled je dejala:

»Kakšen svet želite? Na dan z besedo!

Samo deloma si jo te neuspehe mogoče tako razložiti, da so Anglosasi sklenili uporabiti svoje glavno udarno silo proti Nemčiji, medtem ko se v Aziji ne upajo nastopiti navzlic protestom iz Canberre in Čungkinga. Ta vojni načrt pa je, kakor se že zdaj kaže, zelo nevarno podjetje, ker predpostavljajo, da ostanejo Japonci mirni in počakajo, dokler ne »pridejo na vrsto«. Da bo temu tako, pa ni mogoče jamčiti. Nervoznost, ki se trenutno pojavlja v Avstraliji, je popolnoma razumljiva. Tudi japonska ofenziva se lahko začne. Japonci so imeli dovolj časa, da so se pripravili na nove udarce v Pacifiku. Kakšno silovitost pa lahko ima japonski nalet, o tem so Anglosasi še prav dobro nenehno. Zato je razumljivo, čemu Avstralci še vedno zahtevajo pomoč ter pošiljajo svoje klice v Washington, kamor so pravkar ponovno poslali svojega zunanjega ministra. Toda čeprav se je ameriška produkcija precej razvila, morajo oditi prošnji iz Amerike praznih rok. Povedali so jim dovolj jasno v Washingtonu, da ni mogoče biti povsod enako močan.

V resnici, biti močan povedo — tega ne zmore nihče. Toda bistvo je v tem, da je ti-sti, ki se ga to tiče, močan na pravem mestu in o pravem času. Osredotočenje na vsako-kratnem najvažnejšem bojišču, to je bila doslej najmočnejša postavka v vojnem vod-stvu Osi. To osredotočenje je omogočalo, da so sledili dolgim, intenzivnim pripravam mo-či udarcev. Prav za to koncentracijo žrtvujejo prebivalci nemškega raba veliko. Njih trud bo poplaval, kadar se bo sedanja napetost in pričakovanje sprostito v nove udarce. Nasprotniki vedo, da jih bo zbrana moč nekoč zadela, ne vedo pa, kdaj se bo to zgodilo in kje.

Janeček je odgovoril še z bolj plahim gla-som kakor prej:

»Midva sva ubogi siroti. Umrla sta na-ma skrbni oče in ljubeča mati. Nekaj dni sva stradala v rodnem kraju. Ko pa je bila stiska prehuda, sva se odpravila k vam. O mogočna čaravnica, usmili se naju! Svetujte nama, kam naj pojdava, da nama ne bo treba od lakote umreti! Uslišite naju!«

Čaravnica jima je odgovorila:

»Vidim, da sta veliki siroti. Pomagala vama bom. Prepeljala vaju bom na svoji čarobni metli čez morje v Indijo Koromandijo. Okrepčajta se, potem pa na pot!«

»Na pot!« je veselo pritrdil Jože. Nič več se ni bal grozode čaravnice. Čaravnica jima je postregla z najboljšimi jedili, kar jih premore svet. Ko sta se najedla jima je dejala:

»Sedaj je čas, da odidemo!«

Dečka sta skočila raz polomljenih sto-lov in sledila starici.

»Ti pa varuj mojo hišo,« je naročila čaravnica črnemu mačku. »Glej, da kdo ne izve mojih skrivnosti, kajti uničena bi bila.«

»Mijav,« je kakor v pritrdilo zamijav-kal zvesti maček.

Čaravnica je odšla v dvornico. Iz nje je prinesla navadno, iz vrhovih vple-teno metlo. Varno so se vsedli nanjo. Čaravnica je zamrmrala par čarovnih besedi in metla se je dvignila. Z njo vred pa tudi naša trojica. Pod seboj so videli ve-likansko polja, gozdove, vinograde in si-njo morsko gladino. Preleteli so dobršen del poti brez nezgode. Nenadoma so za-gledali daleč na obzorju črno piko. Bi-žala se jim je. Čaravnica je vzkliznila.

»Joj, to je čarovnik Vsevid! Moj naj-hušji sovražnik je. Če nas opazi smo iz-gubljeni.«

Čaravnica je gledala, kje bi lahko pri-stala. Toda nikjer ni bilo rešilnega oto-čka. Povsod, kamor si pogledala, si videl samo morje. Čarovnik jih je zapazil. Na-ravnal je svojo metlo proti njim. Bil je star mož. Nosil je dolgo brado. Nohte je imel dolge. Podobni so bili kremplem-pice reparice.

»Kaj delaš v mojem kraljestvu predr-za ženščina? Ali ne veš, da bom vsake-ga nepoklicanega, ki bo zašel v moje kraljestvo ubil?«

»Usmili se me, o Velčanstvo! Hotela sem pomagati dvema sirotama. Namera-vala sem ju prepeljati v Indijo Koroman-dijo.«

»Nikar se ne laži! Raje reči: hotela sem ju prepeljati v svoj želodec. Moj želodec pa je bolj pripraven za taka potovan-ja, zato mi ju prostovoljno prepusti. Če to storiš, ti bom podaril življenje.«

»Izgini mi izpred oči, hudoba!« je raz-jarjeno zavpila čaravnica.

»Zgrabite in umorite jo, služabniki! Dečka pa pustite živeti!« Zaprite ju v kletko! Skrbno ju hranite, da se bosta poredila. Suha sta kakor trski. Pa ven-dar upam, da mi bosta dobro teknila. Ha! Ha! Ha!«

Čarovnik se je surovo zasmejal. Na njeg-ov ukaz so prileteli iz vseh strani veliki, črni netopirji. Zgrabili so čaravnico in jo vrgli v morje. Kriknila je, nato pa so jo pokrili valovi. Dečka pa so odtrgali na ctok, kjer je prebival čarovnik. Zaman sta prosila neumljene živali, naj ju iz-pušta. Zaprl so ju v majhen kurnik. Za-spala sta. Sredi noči sta se zbudila. Pred njima je stala krasna deklica. Ime-la je dolge, zlate lase. Obledena je bila v prozorno, belo tančico. Dejala ima je:

»Jaz sem gozdna vila. Videva sem, kako vaju je ugrabil trdosrčni čarovnik. Za-smilila sta se mi in sklenila sem, da vaju bom rešila. Pojdita z menoj!«

Detaknila se je s čarobno palčko klju-čavnice in vrata so se odprla. Dečka sta skočila iz ozke ječe in krenila za svojo rešiteljico. Peljala ju je do morskega obrežja. Tu je stal majhen čolnec, v ka-terega sta bila vprežena dva delfina.

»Vsedita se v ta čoln! Peljal vaju bo do Indije Koromandije. Zbogom in srečno pot!« je še zaklicala vila in izgnila v gozdu.

Delfina sta zaplaval. Čoln je hitro re-zal sinjemodre valove. Dečka sta gledala za izginjačim otokom. Zgodaj zjutraj sta zagledala daleč na obzorju obalo.

»Na cilju!« je veselo zaklical Janeček.

»Juhuhuh!« je od veselja zavriskal Jo-že. Zlate ribice so dvigale svoje glavice iz morja in zvedavo opazovale motilce mru.

Dečka sta izstopila. Čoln je odzmel na odprto morje. Dečka sta krenila proti notranjosti dežele. Pot ju je vodila po ve-

WILKIE COLLINS

Nezadosten dokaz

Detektivski roman

Še enkrat se ga je polastila blaznost. Stopila sem k vratom, da bi lahko pobegnila, ako bi bilo potrebno, nato sem se ga drznila pogledati.

Divje je pogledal svoj voziček, da je zdvi-gal kakor vihar proti drugemu koncu sobe. A to divjanje mu ni bilo še dovolj besno. V trenutku je bil na tleh in se kakor po-šastna žaba postavil na roke, nato je ska-kal po sobi ter drugega za drugim pre-važal stole. Na drugem koncu sobe se je ustavil, se pogledal v kvišku in njegovo brez-nogo telo se je poganjalo s pomočjo rok zdaj naprej, zdaj nazaj, da ni izgubilo ravnesreje.

»To je skok kostrna Dexterja!« je ve-se-lo zaklical in se lahko kakor ptica po-glad na zadnji prevrtni stol. »Sem dovolj okreten, kaj, gospa Valerija. Kljub svoji pohablenosti? Zdaj pa pijva drugi koka-rec burgundca, da bi srečno obesili gospo Beauljevo!«

Pograbila sem prvi vzrok, ki sem se ga domislila, da bi se poslovila.

»Hiteti moram k majorju, da ga opom-nim, da naj me predstavi gospe Clarindi pod imenom Woodville.«

»Da, da, imate prav,« je odvrnil in glasno zapiskal.

»Ariela,« je dejal ženski, ki je prihitela, »pojdi po voz za gospo.«

Med tem ko sem šla iz sobe, je jel dekla-mirati verze, z očmi uprtimi proti izmis-ljenemu nebu, ko pa sem šla skozi okroglo sobo, je vreseče zakrčal in ko sem se okrenila, sem ga videla, kako skače preko prevrnjenih stolov.

Dvajsettretje poglavje

GOSPA BEAULY SE BRANI

V dneh pred večerjo pri majorju sem skušala premagati svoje razburjenje, ki m'ga je zapustil obisk pri Misericordiu Dexterju.

Le nejasno se spominjam večerje pri ma-jorju, dogodkov in oseb. Spominjam se, da smo bili jako veseli in da je vladala med gosti prisrčnost, kakor da smo sami stari prijatelji med seboj. Toda spominjam se vsake besede, ki sem jo izpregovorila proti koncu večerje z gospo Clarindo.

Bila je obledela izredno priprosto in okusno. Njeni rjavi lasje so bili kljub modi razdeljeni nad čelom v prečo in spletni v voz. Nosila je en sam dragulj, dia-mantno zaponko, obešeno okrog vratu. Bila je nesporo lepa in odlično vzgojena. Druga drugi sva ugajali. V sporazumu z ma-jorjem sem ji bila predstavljena pod ime-nom gospa Woodville. Še pred koncem večer-je sva si že obljubili, da se bova obiskali in čakala sem le ugodne prilike, da bi na-vedla svojo novo prijateljico na pogovor o gospe Beauljevi. Takšna prilika se je ponudila šele nekoč pozneje. Zate! sem se pred glasnim petjem bodoče prima-done v kotiček salona, kjer se mi je, kakor sem bila upala, pridružila gospa Clarinda ter v moje veliki zadovoljstvo pričela sama ki sem jo pri večerji mimogrede izrekla o od besede govoriti o Dexterju. Moja opomba o Dexterju, se ji je vtisnila v spomin in naju je zapeljala v pogovor o gospe Beauljevi.

»Dexter vam je torej govoril o gospe Beauljevi?« me je vprašala. »Ne veste, kako me to preseneča.«

»Kaj?«

»Ker jo sovražim. Ko sem ga zadnjič vi-dela, nisem smela izgovoriti njenega imena pred njim; imel je enega svojih nešteti-h napadov blaznosti. In pomislite, da je He-lena Beauljeva najenostavnejša ženska,

kar jih poznam. Prepričana sem, da bi vam ugajala, ako bi jo spoznali.«

»Ako boste tako dobri da me povabite k vam, gospa Clarinda, upam, da jo lahko srečam v vaši hiši.«

»Tudi jaz upam, da me boste kmalu ob-iskali, zakaj Helena si domišlja, da ima protin, pa je odšla na Madžarsko. A tu je prevroče, gospa vidim, da ste preveč blede.«

Zares sem morala biti jako blede; vest, da je gospa Beauljeva odpotovala iz An-glije, je bil udarec, ki ga nisem pričako-vala.

»Hvala vam, morda sem bila preblizu peči,« sem dejala in se pomaknila od ka-mina. »Tu je boljše. A kar se tiče gospe Beauljeve, me preseneča, kar ste mi prav-kar povedali, kajti Dexter mi je dejal...«

»O, Dexterju ne verjemite niti besedice. V zabavo mu je, da vara ljudi. Če bi ga poslušali, bi vam razlagal Bog ve kake pu-stolovščine gospe Beauljeve, dejal bi vam celo, da je zalotil pri eni izmed tistih pustolovščin, ki jih je počenjala na škot-skem, toda jaz vem prav dobro, kako so se stvari razvijale, vse to mi je pripovedo-vala Helenina služabnica.«

Bila sem vznemirjena; ako je bila pu-stolovščina, o kateri je govorila gospa Cla-rinda, v zvezi s čudnim obnašanjem gospe Beauljeve tistega jutra 21. oktobra, tedaj sem bila pred odkritjem skrivnosti, ki mi je bilo edini cilj v življenju.

»Ta služabnica,« je nadaljevala gospa Clarinda, »je pravi zaklad. Helena jo je pustila pri meni za časa svoje odsotnosti in vesela bi bila, ako bi jo smela za vselej pridržati v svoji službi. Samo njeno ime mi ne ugaja; ime ji je Febea. Febea in njena gospodarica sta se nahajali na ne-kem posestvu blizu Edimburga, mislim v Gleninchu. To posestvo je bilo last Macal-lana, ki je bil obtožen, da je zastrupil svojo ženo. Grod dejanje! Toda to, kar vam ho-čem povedati, nima nobenega opravka z zločinom. Tiče se le Helene Beaulje. Nekega večera med svojim bivanjem v Gleninchu, je bila povabljena na večerjo k svojim pri-jateljem, ki so prišli iz Anglije; iste noči je bil v Edimburgu karnevalski ples. Bil je to dogodek, kakršnih na škotskem niso poznali in vsi so ugodno govorili o njem. Helenini prijatelji, ki si jim je posrečilo priti do vstopnic, so se zbrali na plesu strogo inkognito, dobro maskirani. Pripe-ljali so s seboj tudi Heleno, ki je postavila le ta pogoj, da njeni gostitelji v Gleninchu ne izvedo za njen pobjeg. Macallan je bil strogo proti temu plesu. Meni je, da se dostojna ženska ne more prikazati v po-dobni družbi. Helena je v svoji muhavosti izmislila način, da je lahko neopaženo od-šla na ples. Z gleninchskim vozom se je odpravila večerjat, med tem ko jo je Febea še pričakovala v Edimburgu. Kaj je storila, ko se je bilo treba vrniti v Gleninch? Obledela je služabnico v svoj plašč in ji dala na glavo svoj klobuk, poslala jo je domov in ji naročila, naj gre takoj v njeno sobo, prej pa naj pusti na mizi v pritličju He-lenin listek, kaj se opravičuje, da gre spat, ne da bi želela lahko noč svojemu gosti-telju. Gospa in služabnica sta imeli sobe v istem nadstropju. Domači služabniki to-rej niso mogli odkriti prevare. Febea je brez težave prišla v gospodaričino sobo, kjer je, kakor ji je bila gospa naročila, počakala, dokler ni zavladala v hiši popolna tišina, nato pa bi morala tiho oditi v svojo sobo. Dekle je čakaje zaspalo in se je zbu-dilo šele okrog dveh ponoči. Nato je po prstih šla iz gospejine sobe in zaprla vrata.

ANEKDOTA

Predsednik Julij Grévy

Predsednik francoske republike Jules Grévy (roj. l. 1813) je bil skromen in zmeren človek, zelo rad pa je pil kavo — toda samo pristno in brez cikorije.

Nekoč je bil v gostih na lovu pri poslanec Menieru. Pri tej priliki sta v družbi z drugim lovčev zgrabila pot in prišla nazaj v pre-prosto gostilnico, kjer sta si naročila nekaj okrepčila. Spremljevalec je poslal po vino, predsednik pa si je zaželel kave, toda ona prave brez cikorije. In poklical je krčmarja:

— Ali imate cikorijo?

— Da, monsieur!

— Dobro, prinesite mi jo!

— Ali imate še kaj cikorije?

— Še nekaj malega, je priznal presenečeni oštr.

— Prinesite še oni ostanek, je ukazal čudni gost.

— Torej, zdaj nimate cikorije nikjer v hiši in ali je to vse?

— Vse, spoštovani gospod, to je vse, kar je premorem.

— Potem je prav, je zmagovalno zaključil Grévy to zasliševanje, zdaj pojdite in mi sku-hajte kavo!

Tako je Grévy tudi pri tujih ljudeh pil samo pravo črno kavo.

Z SMEH IN KRATEK ČAS

PREVIDNOST

— Marica, zakaj na gledate skozi klju-čavnico, ko veste, da je v sobi moja hčerka s svojim zaročencem?

— Zato, hčerstiva, da vem, kdaj je treba potrkati.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

205. Zakaj so v prejšnji vojni v strelskih jarkih imeli pogosto kanarčke?

206. Kdaj se možki na Francoskem v gle-dališču odkrijejo?

207. Kateri je najobičajnejši pripomo-ček zoper mačarijo?

208. Križanka.

Vodoravno: 1. popularen hrošček, 11. borišče (tukaj), 12. dragocen kamen, 13. egiptsko božanstvo, 14. staroveški voj-

9. prebivalec Ilirije, 10. vrsta stavčne fi-gure (tukaj), 15. prvotna Ljubljana, 17. drevo, 19. svetopisemska osebnost, 21. del človeškega telesa, del vzvoda, 24. a. r. o. 26. rimski cesar, 29. pivo, 31. oblika nikal-nega glagola.

Rešitev nalog 29. aprila:

201. Naznamenitejši geometer starega veka je bil Arhimedes (umrl 287. pred n. št.).

202. Ciklus romanov »Tri mesta« je na-pisal Emile Zola in gre za mesta Lurd, Rim in Pariz.

203. Fašina je butara, ki rabi za utrditev rečnih bregov in nasipov.

204. Miške.

Miške, je preplašil kostanj, ki je padel z drevesa.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11						12			
13			14		15		16		17
18		19		20		21		22	
23			24		25		26		27
		28		29		30		31	
32						33			

ni bog, 16. tuje, skrajšano žensko ime, 18. žensko ime, 20. bog ljubezni, 22. r. o. f, 23. posoda, 25. bodenca rastlina, 27. predlog, 28. Mojzesov brat, 30. manjši (lat.), 32. mo-ško ime, 33. hunkri kraj.

SPORT

O sporedu na treh koncih

Nogomet v ospredju, toda tudi tek na 1000 m bo nekaj posebnega

Izredno hitro se letos razvija športna dejavnost med našo mladino in še preden smo se prav pripravili na pester športni sporede, ki tu in tam kar blazno vplivajo na vsakdanje brige in dolžnosti, smo že sredi živahnega dela na vseh koncih in krajih.

Table-tenisu se je najprej pridružil nogomet in zadnji čas se lahka atletika in tako naš jutrišnji nedeljo vabijo kar na tri vrste prireditev, od katerih pa sta dve združeni na športnem stadionu Hermesa v Šiški, tretja table-teniska pa bo — v nadaljevanju velikonočnega turnirja — spet v igralnici na Rakovniku.

Na prvem mestu bi hoteli v jutrišnjem sporedu omeniti

drugo letošnje atletsko prireditev

In sicer pokrajinsko izbirno tekmovalno za veliko nagrado na srednjih progah (Gran Premio del Mezzofondo). To tekmovalno je po ostalih krajih Italije že davno udomačeno in tvori nekakšen uvod v vsako sezono na tekaških poteh. Zanj je svoječasno dal milanski športni dnevnik »Gazzetta dello Sport«, ki tudi zmerom še sodeluje pri organizaciji in skrbi za glavni del nagrad poleg ostalih, ki jih prireditelji zberejo v svojem okolju.

Ta izbirna tekmovalna se začne vsako spomlad zelo zgodaj in ta nedelja je zadnja zanj, nakar se začne ožje tekme in slednje še finale, ki bo letos zadnjo nedeljo maja v kraju, ki dandaj še ni bil določen. Ljubljansko izbirno tekmovalno je 31. med dosežanimi: zmagovalce in drugoplasirane lahko računata na vabila v ožje tekme.

Priprave za to prireditev, ki bo med obema nogometnima tekmovalnima na stadionu Hermesa, so v polnem teku. Eno pa je, kar teče počasi, in sicer prijave udeležencev, čeprav so prireditelji tolo priporočili vsem, naj z njimi ne čakajo do zadnje minute. In vendar razen nekaterih redkih še nihče ni opravil te formalnosti, tako da je slika o udeležbi na tem tekmovalju za zdaj še zelo medla. Toda ne glede na to so pred leti pri zvezi več obveznih zagotovil o nastopih raznih skupin, tako da ni dvoma, da bo število udeležencev primerno krajevnim razmeram.

Glavne točke nedeljskega sporeda bo tvoril seveda nogomet, in sicer v prvenstveni obliki.

Hermes - Ljubljana

Ko smo včeraj delali reklamo — tako pravimo takemu čitju, ki se v sportu nanaša na bodoče dogodke — za novo prvenstveno srečanje v domačem tekmovalju za točke na zelenem polju, še nismo vedeli, kaj se je med tem kuhalo in skuhalo za zeleno mizo. Iz zadnje službene objave Nogometne zveze pa smo izvedeli za prese-

netljivo vest, da je direktorij NZ razveljavil tekmo I. odn. preloženega II. kola med Hermesom in Dopolavorom t. t. v najbolj drakonični obliki, to je, da je dve točki iz izidom 2 : 0 zapisal v dobro Hermežanom, Dopolavoristi pa so se obrisali za senzacionalno zmago nad šišenskim moštvom, ki je že v oni tekmi kazalo vidne razpoke. Več o tem nimamo namena razpravljati, saj je dovolj zgovorno že samo to, da je bila ista enajstotica v manj kakor štirih tednih kazlovana kar dvakrat z razveljavljenjem vse tekme, kar ji daje ob vstopu v letošnjo sezono kaj silebo spricevalo.

V ostalem pa se ti dogodki za zeleno mizo ne nanašajo samo na neposredno prizadeletni moštvi, temveč prav tako tudi na ostale udeležence obeh divizij. Zadnja odločitev o tekmi Hermes-Dopolavoro t. t. je temeljito prevrgla vso prvenstveno tabelo — čeprav je šele v prvih početkih — in bo seveda pozneje kdaj tudi odločilna pri dokončni razdelitvi mest, od katerih bo na zadnje iz I. divizije prišla najboljša enajstotica iz nižje divizije in obratno. Zaenkrat se je položaj spremenil tako, da v tabeli I. divizije vodi Hermes (čuden ta slučaj, če ga primerjamo z izidi velikonočnega turnirja), nato pa sledijo Ljubljana z enakim številom točk (2), medtem ko sta Mars in Dopolavoro t. t. na tretjem in četrtem mestu brez točk.

Po gornjem se torej jutri srečujeta med seboj — prvi in drugi, kar zveni mnogo več obetajoče kakor če povemo, da sta to Hermes in Ljubljana. Konkretno je položaj za prvega — ki ga imamo zdaj najbolj živo v spominu z obeh tekem o prazničnih — to pot vse prej kakor zavidi. Stara Ljubljana je spet kakor mlada in igra ta čas (to je treba še zmerom pristaviti posebej) kakor ena mož in kakor v svojih najboljših dnevih. To velja v enaki meri za vse dele moštva, predvsem pa za njene napadalne formacije, ki so se posebno minuli ponedeljek pokazale v najbolj luči. Če bi nogomet ne bil igra z žogo in bi njegovi uspehi ali neuspehi ne bili odvisni še od toliko drugih okoliščin in ne samo od igralcev kot posameznikov ali celote, potem bi bil jutrišnji dvoboj na stadionu v Šiški za domačine izgubljen že danes. Tako pa se po starem pravilu rajši ne spuščamo v napovedi in priporočila samo — ogled na mestu.

V predtekmi se bosta sestala — kakor je to zdaj določeno za vso prvenstveno sezono — dva nasprotnika iz II. divizije, in sicer to pot

Vič in Mladika

Tudi ta igra bi utegnila potekati v znamenju premoci Mladike nad Vičem, vsaj kolikor kažejo dosežani nastopi obojih. Prav nazadnje je Mladika ukrotila celo prvotredne Hermežane in zato, če bo kolikaj zaigrala, tudi jutri ne bi smela imeti težav za doseg nove zmage v tekmah za točke. Ker se bodo Vičani s priznanim poštovanjem branili prevleke nesreče, bo tekma gotovo tudi nudila marsikaj zanimivega in napetega.

Pa s tem še ni izčrpan ves nedeljski spored ob okroglem usnju! »Brezposelnici, to so v tem primeru oni, ki ta dan nimajo opravka v tekmah za točke, tudi nočejo držati križem rok. Da ne bodo prikrajšani kot gledalci, so si svoj spored uredili v dopoldanskih urah, in sicer gre to pot za moštvi

MARSA IN ZABJAKA,

ki bosta odigrali prijateljsko tekmo dopoldne ob 10.30 na Marševem igrišču za Kolinsko tovarno. Kdor želi torej dobiti nekaj namečke za popoldne, naj se pred kosilom potegne do Zelene jame!

Tretja vrsta sportnikov, ki bo tudi na delu to nedeljo, so

table-teniški igralci,

in sicer samo seniorji, ki bodo v organizaciji SK Korotana odigrali drugi del velikonočnega nagradnega turnirja — v petih različnih disciplinah. Tekmovalno se začne jutri ob 14. med moštvi in se bo nadaljevalo še ves ponedeljek od 8. zjutraj dalje, ko bodo najprej nastopili posamezniki, potem pari, nato dame posamezno in slednje še mešane dvojice. Kakor je pokazal že junjski del tekmovalja, je za ta nejni sport tudi zdaj sredi sezone na prostem mnogo zanimanja, tako da ni dvoma, da bo potek seniorskega dela nudil gledalcem še več užitka kakor so ga imeli pred tednom dni pri naraščanju.

S — SK Zabjak. V nedeljo ob 10. naj bodo na igrišču za Kolinsko tovarno vsi igralci I. moštva zaradi prijateljske tekme s I. moštvom Marsa. Vsi točno — Nečelnik.

Mali oglasi

Hišni posli
dobijo službo

Postrežnico
za vsa dan s kurno aji od 7. do 9. ure zjutraj, sprejem. Naslov v vseh posl. Jutra. 7023-1a

Postrežnica
dobi takoj službo. Naslov v vseh posl. Jutra. 7024-1a

Kuharica
pridna in poštena, vajena vseh gospodinskih del, se sprejme za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 6945-1a

Vzgojiteljico
perfektno v nemščini in slovenščini in dvema otrokoma 4 in 9 let starima, iščem za takoj med 2-3 uro. Palaca Bata, II. nadstropje. 6861-1a

Mlađe dekle
za pomoč v gospodinjstvu in k 2 otrokoma, se sprejme. Naslov v vseh posl. Jutra. 6902-1a

Zdravo dekle
za vsa hišna dela in kuhinjske, sprejem takoj v dobro dvoransko družino. Naslov v vseh posl. Jutra. 7008-1a

Kuharico
ki opravlja vsa dela, išče malo, fina družina. Najraje z dolgiimi sprejeli ali priporočili. Plača, hrana dobra. — Vpisati od 5. do 6. ure. — Naslov v vseh posl. Jutra. 7011-1a

Služkinjo
sprejem za vsa hišna dela ali postrežnico za vsa dan. Večna pot 3. 7014-1a

Deklica
od 15 do 17 let stara, poštena in kršč. staršev se sprejme v pomoč v gospodinjstvu. Vsa okroba v hiši. Poizve se: Trgovina, Stari trg 32. 6880-1a

Hlapca
zanesljivega in poštenega — sprejem takoj. Poizve se v Grajski ulici št. 22. 6976-1a

Prodajam
Gramofon
in plošče s posodami proti mal. odškodnini pri t. »Eve-rost« Prešernova 44. 212 M-J

Mrčes
uči stenice bolhe itd.) za najnižjo ceno. »Fotina« gasilcem Drogija Kav. 2. dovska ulica 1. 6935-6

Bramorje
in voluharje uniči preizkušeno sredstvo Bramorje Z. navodilom v drogeriji Kane. Židovska ulica 1. 6864-6

Čebulček
in krompir topambur, nudi po nižnji ceni Sever & Komp. Ljubljana. 6974-6

Prekle
za fižol in paradižnik, dobiti pri Gospodarski zvezi v Maistrovi ulici 10. 6899-6

Brezove metle
in držaje za lopate ter motike dobiti pri Gospodarski zvezi. Bleiweisova 29. 6808-6

Fižolovke
lepe, oprečene se dobijo vsako količino pri Molitu, Stančičev 17 za Bežigradom. 6546-6

Kupim
Lahek voz
zavojevan ali razvijevan, brez peres, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lahek voz«. 7019-7

Stare biciklje
biciklji-gume motorna kolosa, ter karbid vsako količino, kupimo proti dobremu plačilu. Gasilcem-Merkur. Puharjeva 6. 7009-7

Lokali
Pisarna
dva prostora ali eden večji (lahko tudi primerni lokal ali večje sobe s poslovnim vdom) iščem za takoj ali pozneje, čim bolj v sredini mesta. Zadržena stalnost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Založba«. 6979-19

Pouk

Angleščina
za začetnike in napredne. Pravi izgovorjavi se posveča vsa pozornost. Naslov v vseh posl. Jutra. 6955-4

Knjige

Nov atlas
Tandlerjev anatomski, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 6991-8

Pohištvo

Kuhinjska oprema
nova, moderna izdelana, se prodaja. Mevredova 5-a, polipri. 6978-12

Kapital

Delnice
Ljubljanske Kreditne banke — kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delnice«. 7015-16

Posest

Naprodaj:
vila, novejša na Prulah, hiša nova, štiristanovaljska v Šiški; hiša pridelna s 600 m² vrta, pripravno za zidavo tri-nadstropno ob Celovški cesti pred staro cerkvijo; hiša visokopriključna, novejša, dva tri-sobna in v podprizličju eno dvosobno stanovanje; parcele: ob Bleiweisovi cesti, za Bežigradom, v Šiški, Rožni dolini in vzhodnem delu od 55 let za m² naprej. Zaječ Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva ul. 10. 6868-20

Gozdno parcelo
3500 kv. m v bloku, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Neposredno«. 6991-30

Stanovanja

Opremljeno sobo
s kuhinjo, centrom ali bilini bje čistnik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plašam dobro«. 6977-21a

Soba odda

Soba
elegančno opremljeno, takoj oddam gospodu. Borštnikov trg 2-1. 6908-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
s poslovnim vdom, uporabo kopalnice, v Šiški ali Bežigradu, iščem pri boljši družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najraje v vili«. 7016-22a

Opremljeno sobo
s sonarabo kopalnice, v centru, išče gospa, vsa dan odsona. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanka«. 7016-22a

Opremljeno sobo
v Rožni dolini bje samostojen majši gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik«. 6988-22a

Opremljeno sobo
išče gospod, po možnosti v centru, nujno. Naslov v vseh posl. Jutra. 6985-22a

Živali

Vola
konja in kravo (najraje vajeno vojni) kupim. Ponudbe z navodili stari in cene na ogl. odd. Jutra pod »Kmeti-ja«. 7020-27

Plava papiga
je pobežla, išči na Jurčevč. Če se je zatekla, prosim vrniti jo proti nagradi Smolčeva 6. 6982-27

Ražno

Prevodil, prošnje, prepisi, razmnoževanja, informacije
»SERVIS BIRO«, Selenburgova ul. 4

Izgubljeno

Izgubila sem
osebno legitimacijo na ime Samar Regina. Pošteni najditelj se prosim, da jo vrne proti nagradi v upravi Jutra. 6975-38

Stroji

Pisalni stroj
dobro ohranjen, po modrosti novejši tipu, ku-pam. Ponuditi: A. Kovačič. Prešernova 44. 211-M-J

Pridelki

Suho sadje
prodaja. Gospodarska zveza, Bleiweisova 29. 6933-38

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage matere, gospe

Jerice Putrih roj. Peršin

izrekamo tem potom zahvalo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni g. univ. prof. dr. Lušičky-u, gg. zdravnikom interne klinike, g. šef-primariju dr. L. Savniku, gg. zdravnikom in čt. sestram zavoda za novotvorbe.

Sv. maša zadušnica bo v petek, dne 7. maja t. l. ob 7. uri v cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 30. aprila 1943.

ZALUJOCI

Štiri globoke žalosti javljamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog, najboljši oče, dedek, brat, tast in stric, gospod

GOMOL FRANJO

vpokojenec drž. železnice in večletni potnik trdnice Vok

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 1. maja t. l. ob ¼ 4. uri popoldne z Zal — kapele sv. Jakoba — k Sv. Križu.

Ljubljana, Gonars, dne 30. aprila 1943.

Zalujoči: REZI, soproga; ing. FRANJO, sin; MILKA poročena LUBEJ, hčerka; LIDIJA, sinova; STOJAN, BORUT, MIRAN, vnuka; MAJA, JASNA, vnukinja — ter ostalo sorodstvo

Dotrpela je naša draga mati, nadvse ljubljana in nepozabna babica in prababica, gospa

CECILIJA WINTER

v 92. letu starosti.

Našo drago pokojnico smo spremili k večnemu počitku dne 29. aprila 1943.

Ob tej priliki se zahvaljujemo gg. dr. Jenko-Groverjevi in Merljakovi za ves trud in lajšanje trpljenja ter vsem, ki so ob težki izgubi sočustvovali z nami.

Ljubljana, Graz, dne 28. aprila 1943.

Zalujoči PETELIN-ovi

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nas je za vedno zapustila dne 24. aprila t. l. ob ¼ 11. uri naša ljuba, skrbna mati, gospa

MARIJA HLADE

posestnica v Šobru pri Mariboru

Pogreb se je vršil dne 26. aprila 1943 na pokopališče pri Heiligenkreuz.

Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 3. maja 1943 ob 8. uri v cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani.

LJUBLJANA, MARIBOR, dne 30. aprila 1943.

Dr. MIHAEL HLADE, sin

za ostalo sorodstvo

A. ALEXANDER:

29

POZABLJENI
NAPEV

ROMAN

»Tako bova videli,« je sestra mirno odgovorila. Skočila je iz postelje, se ogrnila z nočno haljo, skrbno zaprla okno in jela natančno preiskovati vse, kar je bilo v sobi.

Podoba je bilo, da se ni tujec ničesar dotaknil. Predal, v katerem sta sestra hranili svoje skromne dragotine, je nedotaknjen tičal v omari. Tudi predal pisalne mize z njunimi pičlimi prihranki je bil nedotaknjen. Nobena ključavnica ni bila vlomljena, nihče ni bil ničesar premaknil.

Ko je iskala že dobršne četrte ure, je Dora začudila:

»Ničesar ne manjka, prav ničesar se ni dotaknil. Mogoče je samo dvojce: ali sva imeli opravka z vlomilcem, ki se ni upal dokončati svojega posla, ker sva ga bili opazili, ali pa...«

»Ali pa...?«

»Nu... sama ne vem,« je Dora nekam malodušno dodala. Sestre ni hotela še bolj preplašiti; kajti druga, verjetnejša možnost je bila po njenih mislih ta, da je hotel neznanec ubiti eno izmed njiju.

Evelina je bila menda zadovoljna s pojasnilom. Ne da bi odprla usta, je gledala Doro, ki je z velikim trudiščem porinila težko omaro pred okno ter zaklenila in zapahnila vrata, ki so vodila v obednico.

»Tako, sestra!« je rekla Dora, še vsa zasopla od napora »Zdaj poskusiva spet zaspati, jeli? Pol treh je ura. Glej, zunaj se že dani. Eh, kako kratke so noči v tem letnem času!«

Tako je kramljala še dolgo in razlagala sestri svoje načrte za bližnje letne počitnice, dokler je ni korenito pomirila. Evelinini odgovori so postajali čedalje bolj redki in zaspani in so nazadnje povsem utihnili. Dora pa je potrebovala mnogo daljši čas, preden se je otresla neveselih misli, in je s široko odprtimi očmi še in še ležala v postelji, zametavala domnevo za domnevo in snovala načrt za načrtom. Ko je ob sedmih zazvonila budilka, se ji je zdelo, da je spala največ pol ure.

Vstala je trudna, z razbitimi kostmi in rdečimi, zabrekli očmi. Priznati je morala, da je njeni detektivski podjetnosti še daleč do uspeha. Edino, kar je bila res dosegla, je bilo to, da je zbudila pozornost zločincev, ki so ji bili zdaj povsod za petami; ta zavest je ni bila Bog si ga vadi kako osrečevala. Ko je popila več škodljivih vročih črnih kave, ji je nekoliko odleglo. O poli osmih je poljubila sestro, ki je še spala, na čelo in odšla v pisarno.

Pot s stanovanja do Ciuppika ni bila dolga. Dora je porabila zanj po navadi blizu pet in dvajset minut. Imela je navado, da je na nekem križišču

vsakikrat vzdignila oči in pogledala na električno uro. Če je le-ta kazala tri četrta na osem, je mogla nadaljevati z običajno hojo in se zanesti, da bo pet minut pred osmo v pisarni. Ako pa je bilo več, se je morala podvizati, da ni mudila.

Tudi danes se je ozrla po uri in presenečeno namrščila obrvi. Kaj je pomenilo to? Ali je bila električna ura ponorela ali jo je bila doma budilka pustila na cedilu? Za vsak slučaj se je podvizala, z namenom, da čez nekaj minut pogleda na kronometer v izložbi draguljarja Minutja. Če je res še tako pozno, ne bo več utegnila dohiti zamudo in za časa priti v službo.

Ko je prišla do draguljarjevega okna, je videla, da manjka šest minut do devetih. Silna prepovednost jo je obšla. Zdaj je bilo očitno, da je njena budilka za celo uro zadaj in da bo prišla za toliko pozno v službo, kar pomeni, da jo gospodar lahko odslovi, ako je danes le kolikaj slabe volje. Ko se je nato spomnila snočnjega pomenka med ugrabljenimi, se je izpremenila njena prepovednost v strah: točno ob devetih se sproži peklenjski stroj, ki naj raznese šefa na kose!

Dora se je ozrla po kakem taksiju, pa ni videla nobenega; tedaj se je spustila v obupen tek, ne meneč se za cestne ovire in za klice redarjev, ki so nadzorovali promet. Vedela je, da gre poslej za vsako sekundo.

Velika ura v stolpu pred hišo, kjer je bila pisarna, je kazala tri minute pred deveto. Dora je v diru stekla mimo osuplega vratarja. Hudobni na-

smeh, s katerim je prokurist Allan pozdravil vstop zakasnele tajnice, se je izpremenil v docela bedast izraz, ko je z vihrajočimi lasmi šinila mimo njega in planila v šofevo delovno sobo, ne da bi potrkala na vrata.

Ciupplik je komaj vzdignil glavo, ko jo je zagledal.

»Odpuščeni ste!« je hladno dejal. »Izgovore si kar prihranite. Vsaka beseda je zaman!«

Dora je globoko zasopla, nato pa kriknila z glasom, davečim se od tesnobe in groze:

»V vaši pisalni mizi je peklenjski stroj, ki se bo razletel točno ob devetih!«

S temi besedami je težko omahnila na stol.

Ciupplik jo je brez besede predirljivo pogledal. Naglo je izvlekel uro, da vidi, koliko je, in poblede. Nato je jel z vso naglico odpirati predal za predalom, ne da bi pri tem izgubil običajno preudarnost.

Mlada uradnica, ko so jo bili poklicali na Dorino mesto in ki je že sedela na njenem prostoru za pisalnim strojem, je ob tovarišičnih besedah blazno zavpila in na vrat na nos pobegnila iz sobe.

Ciupplik je v tem izvelek iz zadnjega predala majhen zabojček in si je zaman prizadeval, da bi odprl pokrov.

»Zabili so ga!« je srdito zamrmral; to so bile njegove prve besede. Nato je vzel uro iz žepa in jo podal Dori. »Glasno mi čitajte sekunde, kolikor jih še manjka do devetih!« je ukazal s stočno hladno krvnostjo.